

Riktlinjer för handläggningen av ärenden om internationella överenskommelser

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-690 91 91
Ordertel: 08-690 91 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen, 2003.

– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/>

Tryckt av Edita Sverige AB
Stockholm 2007

ISBN 978-91-38-22780-0
ISSN 0284-6012

Förord

År 1981 utgav Utrikesdepartementet den första versionen av denna promemoria. Den reviderades åren 1983, 1986 och 1992. Föreliggande skrift bygger på de tidigare utgåvorna men innehåller åtskilliga ändringar och kompletteringar bl.a. föranledda av att Regeringskansliet sedan den 1 januari 1997 utgör en myndighet. Ett avsnitt om internationella överenskommelser inom EU-samarbetet har dessutom tillkommit. Flertalet bilagor har uppdaterats.

Promemorian behandlar både folkrättsliga, grundlagsrättsliga och förvaltningsrättsliga regler med anknytning till internationella överenskommelsers ingående och upphörande. I takt med rättsutvecklingen på området och andra förändringar kommer denna skrift naturligtvis även behöva framtida översyner. Utrikesdepartementet, Enheten för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD FMR) tar gärna fortlöpande emot synpunkter på innehållet i denna utgåva.

Vid Europeiska rådets möte den 21—22 juni 2007 fattades beslut om att tillkalla en regeringskonferens som förväntas ta fram ändringar i EU-fördraget och ett fördrag om EU:s funktionssätt, att ersätta EG-fördraget. Resultatet av regeringskonferensens arbete kan komma att påverka innehållet i denna promemoria.

Stockholm i juli 2007

RÄTTSCHEFEN

Innehållsförteckning

1	Allmänt	9
2	Internationella överenskommelser och svensk rätt.....	11
2.1	Allmänt	11
2.2	Inkorporering.....	11
2.3	Transformerings	12
2.4	EU:s rättsordning	12
3	Regeringens behörighet att ingå internationella överenskommelser	13
3.1	Avtalspart på svensk sida.....	13
3.2	Riksdagens godkännande kan krävas	13
3.3	Avtalspart på motsidan	14
4	Internationella överenskommelser ingångna av förvaltningsmyndigheter	15
4.1	Förvaltningsmyndigheters behörighet att ingå internationella överenskommelser	15
4.2	Tillsynen över internationella överenskommelser ingångna av förvaltningsmyndigheter.....	17
5	Förhandling	19

5.1	Förordnande av ombud m.fl. vid avtal som ingås av regeringen	19
5.2	Förordnande av ombud m.fl. vid avtal som efter regeringsbemyndigande ingås av förvaltningsmyndighet	20
5.3	Förhandlingsfullmakt.....	20
5.4	Ombuds uppgift	21
5.5	Instruktion för ombud.....	22
5.6	Val av avtalsspråk.....	22
6	Former för att ingå en internationell överenskommelse ...	25
6.1	Undertecknande med eller utan efterföljande ratifikation	25
6.2	Beslut att underteckna	26
6.3	Fullmakt att underteckna.....	26
6.4	Ratifikation och anslutning	28
6.5	Godkännande.....	29
7	Skriftväxling.....	31
8	Reservationer	33
9	Ikraftträdande	35
10	Uppsägning, ändring och rättelse av fel	37
11	Sekretess.....	41
12	Registrering och förvaring.....	43
13	Publicering och översättning.....	45
14	Internationella överenskommelser inom EU-samarbetet.....	49

14.1	Grundläggande förutsättningar	49
14.2	EG:s behörighet att ingå internationella överenskommelser.....	50
14.3	EU:s behörighet att ingå internationella överenskommelser.....	51
14.4	Exempel på avtalstyper inom EU-samarbetet som rör första pelaren	52
14.5	Exempel på avtalstyper inom EU-samarbetet som rör andra och tredje pelaren	53
14.6	Beslutsgången för en internationell överenskommelse inom EU/EG	53
14.7	Nationella åtgärder.....	56

Bilagor

1 Allmänt

Författningar

Regeringsformen, RF

Sekretesslagen (1980:100), SekrL

Lagen (1976:663) om kungörelse av lagar och andra författningar

Författningssamlingsförrordningen (1976:725)

Förrordningen (1990:1070) om publicering av Sveriges internationella överenskommelser, m.m.

Förrordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet

Konventioner och fördrag

Wienkonventionen 1969 om traktaträtten (SÖ 1975:1)

Wienkonventionen 1986 om traktaträtten mellan stater och internationella organisationer eller internationella organisationer sinsemellan (SÖ 1988:36)

Fördraget om Europeiska gemenskapen/EG-fördraget (EG)

Fördraget om Europeiska unionen/EU-fördraget (EU)

Den allmänna folkrättens regler om internationella överenskommelser har i allt väsentligt kodifierats i 1969 års Wienkonvention om traktaträtten, (SÖ 1975:1). Konventionen trädde i kraft år 1980. Den har ratificerats av Sverige.

1969 års Wienkonvention avser endast överenskommelser mellan stater. För att reglera överenskommelser mellan stater och internationella organisationer antogs i Wien år 1986 en konvention om traktaträtten mellan stater och internationella organisationer eller internationella organisationer sinsemellan (SÖ 1988:36). I stort gäller samma traktaträttsliga principer för avtal med internationella organisationer som för avtal med andra stater. Sverige har ratificerat konventionen. Även om denna konvention ännu inte trätt i kraft anses den i likhet med 1969 års konvention utgöra en

kodifiering av sedvanerätten. De riktlinjer som anges i denna promemoria avser i första hand överenskommelser med andra stater, men är i huvudsak tillämpliga även på överenskommelser som Sverige ingår med internationella organisationer.

Internationella överenskommelser inom EU-samarbetet redovisas i avsnitt 14.

Gemensamma nordiska riktlinjer för beredningen av nordiska multilaterala avtal framgår av en särskild promemoria den 28 februari 1992, se bilaga 1.

Internationella överenskommelser sluts i olika sammanhang och för att täcka varierande behov. Både muntliga och skriftliga överenskommelser är folkrättsligt giltiga, men Wienkonventionernas regler gäller endast skriftliga avtal. Internationella överenskommelser förekommer under flera olika benämningar. Det är dock inte benämningen som är avgörande för en överenskommelses rättsliga status, utan dess innebörd och huruvida överenskommelsen innefattar förpliktelser. Vanligast är benämningarna konvention, avtal, fördrag, överenskommelse, traktat, protokoll (eng. "convention", "agreement", "treaty", "covenant", "Memorandum of Understanding (MOU)" eller "Agreed Minutes").

Överenskommelser ingås eller tillträds ofta genom undertecknande, följt av ratifikation (godtagande, godkännande). I vissa fall krävs dock inte ratifikation, och i andra fall sker tillträde utan föregående undertecknande genom anslutning (eng. "accession") till överenskommelsen, se vidare avsnitt 6. Överenskommelser kan också ingås genom skriftväxling, se avsnitt 7.

I Sverige ingås internationella överenskommelser efter beslut av regeringen. I vissa fall krävs att riksdagen godkänner en överenskommelse.

Information till Utrikesdepartementet, Enheten för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD FMR), i ett så tidigt skede som möjligt inför en förhandling om ett internationellt avtal, ger UD FMR bäst förutsättningar att kunna fylla sin rådgivande roll vad gäller ett avtals utformning och avtalstekniska bestämmelser.

När det blir aktuellt att inleda förhandlingar måste man också tänka på vilka åtgärder som kan komma att behövas på nationell svensk nivå, exempelvis lagstiftning, för att genomföra avtalet.

2 Internationella överenskommelser och svensk rätt

2.1 Allmänt

När regeringen eller svenska förvaltningsmyndigheter ingår internationella överenskommelser av offentligrättslig natur är det Sverige som stat som bär det folkrättsliga ansvaret för att förpliktelserna uppfylls i lagstiftning och i rättstillämpning.

Internationella överenskommelser med normativt innehåll blir i Sverige inte automatiskt en del av den nationella rätten. Traktater som ingåtts av Sverige måste på något sätt införlivas med svensk rätt för att bli gällande inför svenska domstolar och myndigheter. Två metoder används huvudsakligen för att införliva internationella överenskommelser: inkorporering och transformering.

2.2 Inkorporering

Inkorporering innebär att det i en lag eller annan författning anges att traktatens bestämmelser gäller direkt i Sverige. Traktatens autentiska text, på ett eller flera språk, ligger då till grund för tillämpningen. Metoden kan därför endast användas i sådana fall då traktaten är avfattad på ett sådant sätt att den kan tillämpas enligt sin ordalydelse. Denna metod har t.ex. valts för att införliva folkrättens regler om diplomatiska privilegier och immunitet, lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall samt för att införliva den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna. Dubbel-

beskattningsavtal och socialförsäkringskonventioner mellan Sverige och andra stater har också införlivats med svensk rätt genom inkorporering. Inför en inkorporering av en internationell överenskommelse skall Justitiedepartementets granskningsenhet (JU GRANSK) ges tillfälle att granska texten från språklig synpunkt.

2.3 Transformering

Transformering innebär antingen att texten till en överenskommelse översätts till svenska och sedan tas in i en svensk författning, eller att överenskommelsen omarbetas till svensk författningstext.

Överensstämmer de materiella bestämmelserna i en traktat med innehållet i gällande svensk rätt, krävs inte ny svensk lagstiftning. Lagstiftaren måste emellertid då vara uppmärksam på att senare ändringar i gällande rätt inte kommer i konflikt med innehållet i traktaten.

2.4 EU:s rättsordning

Samarbetet inom EU är folkrättsligt sett av speciell och särskilt långtgående karaktär. I EG-domstolens rättspraxis slås fast att EG-fördraget har tillskapat en ny rättsordning till förmån för vilken medlemsstaterna har begränsat sina suveräna rättigheter inom en rad olika områden. Det väsentliga kännetecknet för denna rättsordning är principen om EG-rättens företräde och den direkta effekten hos en rad olika EG-bestämmelser, som skall tillämpas både på medborgarna och på medlemsstaterna själva. Principerna om införlivande av internationella överenskommelser, inkorporering eller transformering, har därför inte direkt relevans när det gäller EG-fördragets bestämmelser och rättsakter som antas med stöd av EG-fördraget. Beträffande internationella överenskommelser inom ramen för EU/EG-samarbetet se därför i första hand avsnitt 14.

3 Regeringens behörighet att ingå internationella överenskommelser

3.1 Avtalspart på svensk sida

Enligt 10 kap. 1 § regeringsformen (RF) är behörigheten att ingå internationella överenskommelser förbehållen regeringen, se bilaga 2. Här avses då avtal av offentligrättslig natur som innefattar någon form av förpliktelse för Sverige som stat. I fall där EG har exklusiv behörighet att ingå internationella överenskommelser är dock regeringen förhindrad att ingå avtal i frågan, se avsnitt 14.

Som regel anges regeringen/Sveriges regering som part på svensk sida. Undantagsvis kan "Sverige" eller "Konungariket Sverige" anges som part i ett avtal. En konsekvens av att det är regeringen som ingår internationella överenskommelser är att ett departement inte kan vara avtalspart på svensk sida även om ett departement eller ministerium står som företrädare för motparten.

3.2 Riksdagens godkännande kan krävas

Som framgår av 10 kap. 2 § RF krävs i vissa fall att riksdagen godkänner en överenskommelse. Om denna "förutsätter att lag ändras eller upphävs eller ny lag stiftas eller om den i övrigt gäller ämne i vilket riksdagen skall besluta" för att Sverige skall kunna fullgöra sina åtaganden enligt överenskommelsen, måste regeringen först inhämta riksdagens godkännande. Dessutom krävs att riksdagen godkänner överenskommelser av större vikt, även om de inte förutsätter någon åtgärd inom riksdagens behörighetsområde. I det senare fallet kan regeringen, om rikets intresse kräver det, i stället för att inhämta riksdagens godkännande, överlägga med Utrikes-

nämnden, innan överenskommelsen ingås. Huruvida en fråga skall anses vara av större vikt eller inte avgörs av regeringen under konstitutionellt ansvar. När riksdagens godkännande krävs kan regeringen inte bemyndiga en förvaltningsmyndighet att ingå överenskommelsen.

Regeringsformens regler om ingående av internationella överenskommelser är också tillämpliga på ensidiga internationella åtaganden som är folkrättsligt förpliktande för Sverige.

3.3 Avtalspart på motsidan

I 10 kap. 1 § RF anges som avtalskontrahent "annan stat eller mellanfolklig organisation". Med mellanfolklig organisation avses organisation som är rättssubjekt enligt folkrätten, vanligen sammanslutning av stater. Det förekommer emellertid att regeringen ingår överenskommelser även med andra folkrättssubjekt t.ex. ett sekretariat, som upprättats och fått rättskapacitet efter överenskommelse mellan samverkande stater för att hantera vissa gemensamma angelägenheter. I andra fall kan det röra sig om organ som skapas genom bindande beslut i Förenta nationernas säkerhetsråd enligt kapitel VII i FN-stadgan.

4 Internationella överenskommelser ingångna av förvaltningsmyndigheter

4.1 Förvaltningsmyndigheters behörighet att ingå internationella överenskommelser

Svenska förvaltningsmyndigheter har inte sällan omfattande internationella kontakter och deltar i olika former av internationellt samarbete. Ibland uppkommer behov att ingå överenskommelser med utländska parter. Enligt 10 kap. 3 § RF får regeringen uppdra åt en förvaltningsmyndighet att ingå en internationell överenskommelse i en fråga där överenskommelsen inte kräver riksdagens eller Utrikesnämndens medverkan. Myndighetens behörighet måste grundas på ett uttryckligt bemyndigande från regeringen. Bemyndigandet kan avse en viss fråga, men det kan också utformas generellt. Ett bemyndigande kan ges i en förordning, i myndighetens instruktion, i regleringsbrev eller vanligast genom ett särskilt regeringsbeslut. Regeringsbeslut skall normalt fattas redan innan förhandlingarna inleds och kan då omfatta både bemyndigande att förhandla och bemyndigande att ingå en överenskommelse. Exempel på sådant regeringsbeslut finns i bilaga 3. I flera fall kan det vara lämpligare att två regeringsbeslut fattas: det ena med bemyndigande att enbart förhandla, se bilaga 4, och det andra med bemyndigande att ingå en överenskommelse, se bilaga 5. I vissa fall kan regeringen välja att direkt bemyndiga en myndighet att ingå en överenskommelse vars text är huvudsakligen fastställd i t.ex. en överenskommelse av standardkaraktär, se bilaga 6. Regeringens bemyndigande kan avse såväl statliga som kommunala förvaltningsmyndigheter. Till förvaltningsmyndighet räknas även t.ex. länsstyrelse.

10 kap. 3 § RF uppställer inga begränsningar avseende förvaltningsmyndighetens avtalskontrahent i internationella överenskommelser. Den utländska staten kan vid ingående av en överenskommelse med en svensk förvaltningsmyndighet representeras på olika sätt beroende på dess nationella organisation. Sålunda kan dess företrädare vara en myndighet eller annat offentligt organ, vilket torde vara normalfallet. Men inget hindrar att regeringen eller ett ministerium är motpart.

Förvaltningsmyndigheter ingår både offentlighetsrättsliga och privaträttsliga, t.ex. kommersiella, överenskommelser. För att bedöma huruvida ett avtal föreligger är det även i dessa sammanhang viktigt att uppmärksamma i vad mån överenskommelsen avser medföra förpliktelser snarare än hur överenskommelsen betecknas. Kravet på bemyndigande i RF gäller emellertid endast avtal av offentlighetsrättslig karaktär. Med offentlighetsrättsliga avtal avses sådana som endast kan ingås av stater samt andra folkrättssubjekt och som får folkrättsliga verkningar. Dessa avtal är folkrättsligt förpliktande för riket när de ingåtts av en statlig eller kommunal förvaltningsmyndighet med bemyndigande från regeringen. Bemyndigande krävs däremot inte när förvaltningsmyndigheter ingår avtal av uteslutande privaträttslig natur. Huruvida ett avtal skall anses vara privaträttsligt får avgöras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet, t.ex. avtalets omfattning eller politiska innebörd. Ett huvudsakligen privaträttsligt avtal kan innehålla exempelvis allmänna element eller ceremoniella inslag, som är tillräckliga för att ge avtalet en offentlighetsrättslig prägel, vilket gör att det måste lyftas till regeringsnivå. Förvaltningsmyndigheters rent privaträttsliga avtal betraktas som vanliga civilrättsliga avtal som sluts på kommersiella villkor och som lika gärna skulle kunna ingås av en enskild person. Här agerar myndigheten som privaträttsligt subjekt.

Vid avtal som ingås av förvaltningsmyndighet efter regeringsbemyndigande är det viktigt att det tydligt framgår, att myndigheten själv är avtalspart på svensk sida. Inget hindrar samtidigt att "Sverige" som stat eller "Konungariket Sverige" figurerar i den löpande texten men aldrig "Sveriges regering" eller "regeringen".

Vid avtal av offentlighetsrättslig natur, som ingås av regional förvaltningsmyndighet (länsstyrelse) eller kommunal förvaltningsmyndighet, måste säkerställas att "Sverige" inte förekommer i avtalet på ett sätt som kan skapa förvirring om avtalets geografiska räckvidd. En annan sak är att även dessa avtal blir folkrättsligt förpliktande för Sverige som stat trots sin geografiska begränsning.

4.2 Tillsynen över internationella överenskommelser ingångna av förvaltningsmyndigheter

Svenska förvaltningsmyndigheter ingår ett stort antal internationella avtal med stöd av bemyndiganden från regeringen. Ytterst är det den svenska staten som ansvarar för att åtagandena uppfylls. Det är därför väsentligt att Regeringskansliet har överblick över vilka överenskommelser som binder Sverige.

Den löpande kontrollen av Sveriges internationella förpliktelser utövas på två sätt. Dels har statliga myndigheter enligt RF en allmän upplysningsplikt beträffande frågor med internationell anknytning, dels har förvaltningsmyndigheter sedan år 1991 en skyldighet att förteckna de internationella överenskommelser de ingått.

Enligt 10 kap. 8 § RF skall chefen för Utrikesdepartementet underrättas, när en fråga som är av betydelse för förhållandet till en annan stat eller till en mellanfolklig organisation uppkommer hos en statlig myndighet. Myndigheternas upplysningsskyldighet innebär alltså att chefen för Utrikesdepartementet skall underrättas redan innan beslut fattas i frågan, så att ärendets utrikespolitiska aspekter kan vägas in. Denna skyldighet har dock inte kommunala myndigheter, eftersom dessa inte lyder under regeringen (11 kap. 6 § RF).

För att säkra en enhetlig överblick över Sveriges internationella åtaganden gäller dessutom enligt 13 § förordningen (1990:1070) om publicering av Sveriges internationella överenskommelser, m.m., att varje förvaltningsmyndighet som ingår offentligrättsliga internationella överenskommelser efter bemyndigande från regeringen, skall föra en förteckning över sådana gällande överenskommelser. Förteckningen skall lämnas till Utrikesdepartementet senast den 31 januari varje år. En mall för redovisning av överenskommelser finns i bilaga 7. Förteckningen bör endast innehålla myndigheternas avtal. Regeringsavtal bör således inte tas upp. Avtalstexter bör inte heller biläggas förteckningen. Förteckningarna skall hållas tillgängliga för allmänheten av Utrikesdepartementet, Enheten för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD FMR).

Överenskommelser som omfattas av sekretess enligt sekretesslagen (1980:100), skall redovisas i en särskild förteckning.

5 Förhandling

5.1 Förordnande av ombud m.fl. vid avtal som ingås av regeringen

En internationell överenskommelse föregås som regel av förhandlingar. Redan den politiska avsikten att inleda förhandlingar i en fråga som avses resultera i en internationell överenskommelse kan behöva manifesteras i ett dokument t.ex. en PM varav framgår att klartecken erhållits från politisk nivå.

Vid en förhandling företräds de deltagande staterna av ett eller flera ombud. Ibland biträds ombuden av sakkunniga, experter och observatörer. Tillsammans bildar ombud och biträdande tjänstemän från en stat en förhandlingsdelegation. Beslutet att inleda en förhandling kan vanligen indirekt anses omfattat av ett beslut att utse ombud m.fl., eftersom uppdragets ändamål då även skall framgå.

Enligt förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet skall Regeringskansliet utse ombud och andra representanter vid förhandlingar med annan stat eller med internationella organisationer. Chefen för ett departement får på Regeringskansliets vägnar göra detta inom departementets verksamhetsområde, 3 § Regeringskansliets föreskrifter (RKF 1998:1) med arbetsordning för Regeringskansliet. Chefen för ett departement får överlåta sin beslutanderätt i detta hänseende till annat statsråd eller till en tjänsteman i Regeringskansliet (13 §).

Med den omfattning som internationella förhandlingar fått för flertalet departement, har beslut om förhandlingsresor vanligen kommit att delegeras till en chefstjänsteman eller en enhetschef eller motsvarande, varvid beslutet ofta har formen av ett beslut om tjänsteresa med uppgift om resans ändamål och tjänstemannens funktion m.m. För Utrikesdepartementets del gäller samtidigt, att vissa beslut är "sådana att de bör tas in i Utrikesdepartementets protokoll. Det kan gälla förhandlingsdelegationer vars uppdrag

bedöms vara av sådan betydelse att beslut bör fattas av ett statsråd och beslut där förfarandet behövs för att legitimera närvaron vid mötet i fråga”, (Regeringskansliets föreskrifter den 15 december 1997 om handläggningen inom Utrikesdepartementet av ärenden om tjänsteresor).

Det är angeläget att ambassaden i det land där förhandlingen skall äga rum eller den svenska delegationen/representationen vid den internationella organisation inom vars ram förhandlingen äger rum normalt informeras om förhandlingsdelegationens sammansättning. Att utlandsmyndigheten underrättas är givetvis viktigt av flera skäl, bland annat för att vid behov snabbt kunna vitsorda att vederbörande ombud/delegation befinner sig i landet i ett svenskt officiellt uppdrag. Internationell sedvanerätt ger visserligen, enligt svensk uppfattning, inte stöd för att sådana delegater (tjänstemän) generellt skulle tillerkännas immunitet i värdlandet, men en anmälan via svensk beskickning på platsen kan i vart fall stärka deras ställning om frågan om funktionell immunitet skulle bli aktuell och även i övrigt i rättsligt hänseende ifall något skulle inträffa.

Vid förhandlingsresor inom EU gäller en särskild ordning för anmälan av deltagande direkt till rådssekretariatet.

5.2 Förordnande av ombud m.fl. vid avtal som efter regeringsbemyndigande ingås av förvaltningsmyndighet

I situationer när en förvaltningsmyndighet genom ett särskilt regeringsbeslut får uppdrag att ingå en internationell överenskommelse i ett visst syfte skall regeringsbeslutet normalt fattas redan innan förhandlingarna inleds, jfr avsnitt 4.1.

Förordnande av ombud och förhandlingsdelegation sker i enlighet med de bestämmelser som gäller för myndigheten i fråga. Även i dessa fall är det givetvis angeläget att berörd svensk utlandsmyndighet underrättas.

5.3 Förhandlingsfullmakt

Som regel behöver ett ombud inte ha någon särskild förhandlingsfullmakt. Delegationens sammansättning (ombud och eventuella sakkunniga och experter) brukar dock normalt anmälas till utrikes-

ministeriet av ambassaden på förhandlingsorten eller till vederbörande internationell organisation av den ambassad, delegation eller representation som företräder Sverige i förhållande till organisationen.

Emellanåt begär en inbjudande stat eller organisation att en fullmaktshandling (eng. "credentials") skall företes. En sådan förhandlingsfullmakt undertecknas normalt av chefen för Utrikesdepartementet. När behov av förhandlingsfullmakt uppstår skall man vända sig till Utrikesdepartementets enhet för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD FMR). Enligt praxis gäller dock ett undantag för vissa fullmakter inom Internationella arbetsorganisationen (ILO), vilka brukar undertecknas av chefen för fackdepartementet, f.n. Arbetsmarknadsdepartementet. Observera att en förhandlingsfullmakt inte ger den befullmäktigade rätt att underteckna en överenskommelse som förhandlingarna utmynnar i. För undertecknande fordras normalt särskild fullmakt grundad på ett regeringsbeslut att underteckna (se avsnitt 6.2 och 6.3).

5.4 Ombuds uppgift

Ett ombud har rätt att föra Sveriges talan vid förhandlingar, att delta i omröstningar, att parafera eventuella överenskommelser liksom att underteckna eventuella slutakter eller slutprotokoll. Paraferingen - eng. "initialling" - innebär att den text som är resultatet av förhandlingarna fastställs genom att parterna förser densamma med sitt signum/sina initialer. En slutakt eller ett slutprotokoll brukar innehålla en redogörelse för förloppet och resultatet av en internationell konferens. Att underteckna en slutakt innebär inte ett uttryck för samtycke till att bli bunden av den eller de överenskommelser som akten avser eller som intagits direkt i denna (se vidare avsnitt 6). Detsamma gäller parafering av en avtalstext.

Ombudet kan vid behov överlåta dessa befogenheter på andra medlemmar av förhandlingsdelegationen. I händelse en delegation omfattar flera ombud, är det lämpligt att utse en delegationsledare. Inbjudan till internationella konferenser anger ibland att vissa befogenheter, t.ex. att rösta, endast tillkommer den som leder delegationen ("head of delegation"). I så fall är det viktigt att ställföreträdare (eng. "alternate") utses, om delegationsledaren skulle behöva vara frånvarande.

5.5 Instruktion för ombud

Förhandlingar med främmande makt eller inom ramen för en internationell organisation förs numera i många skilda sammanhang även om förhandlingarna inte alltid syftar till ett avtal. Det kan röra sig om en långvarig process. Den svenska förhandlingspositionen fastställs vanligen i ett positionspapper eller en instruktion efter gemensam beredning med andra berörda departement och vid behov efter förankring på politisk nivå. Undantagsvis kan det förekomma att instruktioner ges i ett regeringsbeslut. Ett sådant beslut fattas vanligen på föredragning av det statsråd som föreslår ombudet. Om ärendet inte handläggs inom Utrikesdepartementet, bör det beredas gemensamt med UD.

Inför förhandlingar och möten på olika nivåer inom Europeiska unionen gäller särskilda regler för dem som företräder Sverige. Se t.ex. GUSP-handboken, Handbok för EU-arbetet (i serien Utrikesförvaltningens handböcker) eller Cirkulär med riktlinjer för handläggningen av EU-frågor inom Regeringskansliet.

5.6 Val av avtalsspråk

Bilaterala avtal bör i regel upprättas på ett eller två språk. Om avtalet skrivs på bara ett språk, bör det vara på engelska eller franska. Om det skall skrivas på två språk, bör det skrivas på svenska och den utländska avtalsspartens språk. I sådana fall kan avtalet kompletteras med en tredje språkversion, som bör vara engelska eller franska. Föreskrifter om avtalsspråk i nordiska avtal finns i promemorian om riktlinjer för beredningen av multilaterala nordiska avtal, se bilaga 1.

Multilaterala överenskommelser inom FN:s ram upprättas vanligen på de officiella FN-språken, dvs. engelska, franska, ryska, spanska, kinesiska och arabiska. Avtal inom EU upprättas på samtliga medlemsstaters språk.

Angående översättning av internationella överenskommelser se avsnitt 13.

Praktiska anvisningar rörande utskrift av bilaterala överenskommelser, bindning och sigillering finns i serien Utrikesförvaltningens handböcker: Skrivhandbok (SkrivH) 2001, kap. 12. När fråga uppkommer om utskrift av avtal bör kontakt tas med Utri-

kesdepartementets enhet för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD FMR).

Det förekommer att s.k. autentifiering används för att anta olika språkversioner av multilaterala överenskommelser, vilka versioner sedan skall äga lika giltighet. Förfarandet innebär att en överenskommelses text först antas på ett språk, varefter överenskommelsen undertecknas. Efter undertecknandet godkänner signatärstaterna, i enlighet med överenskommelsens slutbestämmelser, andra språkversioner av samma text. För svenskt vidkommande bör en autentifiering föregås av ett regeringsbeslut, se bilaga 27.

6 Former för att ingå en internationell överenskommelse

6.1 Undertecknande med eller utan efterföljande ratifikation

Sedan en överenskommelse utarbetats, uppkommer i allmänhet frågan om undertecknande. Undertecknandet har olika verkan i olika fall. Vissa avtal blir enligt sin lydelse bindande direkt när de undertecknas. Andra överenskommelser får rättsligt bindande verkan först sedan undertecknandet följts av ratifikation eller godkännande, se bilaga 9. I det senare fallet innebär dock undertecknandet att staten i princip är förpliktad att avhålla sig från handlingar som skulle omintetgöra överenskommelsens ändamål och syfte.¹ En överenskommelse som förutsätter ratifikation bör undertecknas endast om det finns en avsikt hos regeringen att ratificera överenskommelsen och att vidta de åtgärder som krävs enligt svensk rätt för en ratifiering, t.ex. inhämta riksdagens godkännande (jfr avsnitt 6.4 och 6.5).

När det anges i en överenskommelse att den skall ratificeras, kan den undertecknas utan förbehåll för ratifikation. I vissa överenskommelser anges emellertid att en stat kan uttrycka sitt samtycke till att bli bunden direkt genom undertecknande eller genom undertecknande följt av ratifikation. Om avsikten är att staten inte omedelbart skall bli bunden av överenskommelsen, måste det därför göras ett uttryckligt förbehåll för ratifikation vid undertecknandet. I sådant fall skall detta förbehåll även tillfogas avtalstexten (t.ex. för hand: "subject to ratification" eller "sous réserve de ratification") i anslutning till underskriften. Uppgift om att överenskommelsen undertecknas med förbehåll för ratifikation tas in i den fullmakt att underteckna som utfärdas av Utrikesdepartementet, se bilaga 10.

¹ Se art. 18 i Wienkonventionen om traktaträtten

6.2 Beslut att underteckna

En överenskommelse får undertecknas först sedan regeringen fattat beslut därom, se bilagorna 8 och 9.

Regeringens beslut bör avse en redan fastställd avtalstext.

Det kan undantagsvis förekomma att regeringen måste fatta beslutet om undertecknande redan innan förhandlingarna avslutats. Som en förutsättning för ett sådant förhandsbeslut bör gälla dels att den blivande överenskommelsens text i allt väsentligt fastställts, dels att det finns särskilda skäl för ett undertecknande utan att den slutliga texten förelagts regeringen.

Regeringsbeslutet att underteckna kan i sådana fall avse en blivande överenskommelse vars innehåll i huvudsak stämmer överens med en till beslutet fogad avtalstext, se bilaga 8. Uttrycket "i huvudsak stämmer överens med" innebär att undertecknande endast får ske, om det inte görs sakliga ändringar i eller tillägg till den till beslutet fogade texten. Däremot utgör redaktionella ändringar eller sådana sakliga ändringar/tillägg som är av klart underordnad betydelse inte något hinder mot att undertecknande sker med stöd av beslutet.

Regeringens beslut att underteckna en överenskommelse fattas på föredragning av det statsråd till vars sakområde ärendet har närmast anknytning. Det är i första hand detta statsråd som också har att bedöma om överenskommelsen måste underställas riksdagen för godkännande enligt 10 kap. 2 § RF. Gemensam beredning skall ske med Utrikesdepartementet, om ärendet hör under ett annat departement.

Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde om undertecknande skall tillställas Utrikesdepartementet, Enheten för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD FMR) samt berörd utlandsmyndighet.

6.3 Fullmakt att underteckna

Har regeringen beslutat att en överenskommelse skall undertecknas, skall Regeringskansliet verkställa beslutet. Kontakt skall därvid tas med Utrikesdepartementet, Enheten för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD FMR).

Verkställigheten har för det första en internrättslig sida. Regeringen har i beslut den 9 januari 1975 bemyndigat chefen för

Utrikesdepartementet att vidta eller förordna annan att vidta åtgärd som krävs för verkställande av beslut av regeringen, enligt vilket en internationell överenskommelse skall undertecknas eller en skriftväxling innefattande en sådan överenskommelse skall verkställas, se bilaga 11. I den mån utrikesministern (eller ersättare) inte själv undertecknar överenskommelsen eller verkställer skriftväxlingen, kan alltså en annan person förordnas att göra detta.

Verkställighetens folkrättsliga sida innebär för det andra, att den som undertecknar en internationell överenskommelse i allmänhet skall kunna uppvisa en fullmakt (eng. "full powers") för att styrka sin behörighet, se bilaga 10. En sådan fullmakt utfärdas av chefen för Utrikesdepartementet.

Enligt folkrättens regler fordras inte fullmakt om statschefen, statsministern eller utrikesministern undertecknar en överenskommelse. Även i andra fall kan det följa av praxis att fullmakter inte behöver uppvisas. Fullmakt behövs t.ex. normalt inte vid skriftväxling.

Mellan de nordiska staterna förekommer det att man avstår från kravet på fullmakt särskilt i bilaterala sammanhang. Fullmakt krävs dessutom sällan vid nordiska multilaterala överenskommelser som enligt sin lydelse skall ratificeras eller av annan anledning inte blir bindande genom ett undertecknande.

En fullmaktshandling kan utfärdas även i fall då regeringens beslut om undertecknande av en överenskommelse har som villkor att undertecknandet endast skall ske om den slutliga avtalstexten i huvudsak stämmer överens med den till beslutet fogade texten. I sådana fall är det av särskild vikt att av regeringen uppställt villkor är uppfyllt, innan överenskommelsen undertecknas. Om fullmaktsinnehavaren tvivlar om detta, bör instruktion inhämtas från det departement som har sakansvaret för ärendet.

Ifall en förvaltningsmyndighet bemyndigats att ingå en internationell överenskommelse, innefattar detta även bemyndigande för myndigheten att underteckna denna, eftersom myndigheten ingår överenskommelsen i eget namn. En annan sak är att den som undertecknar avtalet kan behöva en fullmakt från myndighetschefen.

6.4 Ratifikation och anslutning

Som framgår av det föregående kan en stat i vissa fall tillträda en överenskommelse genom att underteckna den. I andra fall krävs däremot att staten efter undertecknandet ratificerar överenskommelsen. En överenskommelse som redan är i kraft, tillträder en stat genom anslutning (eng. "accession"). Ratifikation eller anslutning utgör den rättshandling varigenom statens folkrättsliga bundenhet till överenskommelsen uppkommer. Ett beslut om ratifikation respektive om anslutning innebär att staten samtycker till att en överenskommelse blir rättsligt bindande för staten och att ratifikationsinstrument kan överlämnas, se bilaga 12, 13 och 14. Vad som sägs i det följande om ratifikation (eng. "ratification") gäller även anslutning.

Bilaterala avtal har traditionellt brukat ratificeras genom att parterna utväxlar ratifikationsinstrument vid en särskild ceremoni, se bilaga 15. I samband med utväxlingen av ratifikationsinstrumenten undertecknar och utväxlar parterna i sådana fall även ett utväxlingsprotokoll, se bilaga 16. Protokollet kan sägas utgöra ett kvitto på att utväxlingen av ratifikationsinstrument ägt rum. Bilaterala avtal ratificeras dock numera vanligen genom en notifikation (i form av en verbalnot) om att konstitutionella åtgärder vidtagits (godkännandenot, "notification of acceptance"), se bilaga 17. Jfr avsnitt 6.5.

Ratifikation av multilaterala överenskommelser sker genom att den ratificerande staten överlämnar sitt ratifikationsinstrument till överenskommelsens depositarie, se bilaga 18. Till depositarie utses vanligtvis ett lands utrikesdepartement eller en internationell organisations sekretariat. Depositionen respektive utväxlingen av ratifikationsinstrument, utgör den folkrättsliga formen för att bekräfta en stats samtycke till att bli bunden av avtalet. Först genom någon av dessa åtgärder blir staten folkrättsligt bunden av avtalet förutsatt att detta trätt i kraft.

Om överenskommelsen kräver riksdagens godkännande enligt 10 kap. 2 § RF, inhämtas detta genom proposition, se bilaga 19. Regeringsbeslut om ratifikation meddelas när regeringen genom riksdagsskrivelse underrättats om att riksdagen bifallit propositionen. Fordras inte riksdagens godkännande och behöver inte heller några andra åtgärder vidtas innan Sverige blir bundet av överenskommelsen, kan regeringen besluta om undertecknande

och ratifikation samtidigt genom ett och samma beslut, se bilaga 20.

Beslut om ratifikation fattas av regeringen på föredragning av det statsråd till vars sakområde ärendet närmast hör. Gemensam beredning skall ske med Utrikesdepartementet, om ärendet hör under annat departement. Regeringsbeslutet bör innehålla samtliga uppgifter som skall ingå i ratifikationsinstrumentet såsom eventuella förklaringar som ibland avges vid undertecknandet eller vid tillträdet till en traktat. Det är inte ovanligt att uppgifter enligt en internationell överenskommelse skall fullgöras av en centralmyndighet på det nationella planet. I sådana fall är det viktigt att det i regeringsbeslutet anges vilken denna myndighet är.

Utdrag av regeringsprotokollet i ärendet tillställs Utrikesdepartementets enhet för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD FMR) och berörd utlandsmyndighet. Ratifikationsinstrument utfärdas av chefen för Utrikesdepartementet med stöd av regeringens bemyndigande den 9 januari 1975, bilaga 11. UD FMR iordningställer ratifikationsinstrument och ser till att deposition eller utväxling av instrument sker. Besked om önskvärd tidpunkt för deposition eller utväxling bör därför i god tid lämnas till UD FMR.

6.5 Godkännande

Det förekommer att internationella överenskommelser innehåller bestämmelser, som medger att ratifikationen ersätts med andra former för att uttrycka en stats samtycke till att vara bunden av överenskommelsen.

Enligt en del multilaterala överenskommelser kan tillträde ske genom undertecknande åtföljt av deposition av ett godkännande-instrument (eng. "instrument of acceptance"). I allmänhet används då från svensk sida ett instrument som till ordalydelsen är i stort sett identiskt med ett ratifikationsinstrument.

I synnerhet i bilaterala överenskommelser anges oftast att de träder i kraft genom enkla meddelanden mellan signatärstaterna, resp. till depositarien, att överenskommelsen godkänts (eng. "notification of acceptance") eller att de konstitutionella kraven för dess ikraftträdande är uppfyllda e.d., se bilaga 17. Notifikation till depositarien är också en vanlig form för att godkänna ändringar i konventioner när ändringsförfarandet reglerats genom särskilda

bestämmelser. En notifikation kan emellertid inte enbart ske på grundval av ett regeringsbeslut om undertecknande.

När tillträde sker i någon av de här åsyftade formerna, förfar man på samma sätt som vid beslut om ratifikation. Ett beslut att godkänna en överenskommelse (dvs. att uttrycka samtycke att bli bunden) fattas således av regeringen på föredragning av det statsråd till vars sakområde överenskommelsen närmast hör - i förekommande fall efter riksdagsbehandling. Ett beslut av regeringen skall föregå även en notifikation om att de konstitutionella kraven för en överenskommelses ikraftträdande är uppfyllda. Oavsett var ärendet sakligt handläggs skall det beredas gemensamt med Utrikesdepartementet, Enheten för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD FMR), som svarar för att beslutet verkställs. Regeringens be- myndigande den 9 januari 1975, omfattar också verkställande av åtgärder som erfordras för tillträde på annat sätt än genom ratifikation eller för godkännande av ändringar i internationella överenskommelser.

Notifikationsförfarandet kan ha valts på begäran av en av parterna. Skälet kan vara att den partens författning uppställer särskilda konstitutionella krav för att överenskommelsen skall bli gällande. Märk väl att om det står klart att regeringen är behörig att träffa en överenskommelse utan riksdagens hörande och det i övrigt på svensk sida inte krävs ytterligare åtgärder för att dess bestämmelser skall bli gällande i Sverige, kan ett särskilt regeringsbeslut om notifikation undvikas genom att regeringen redan vid sitt första ställningstagande beslutar att överenskommelse skall ingås, jfr avsnitt 6.4 och bilaga 21.

7 Skriftväxling

En överenskommelse kan också ingås genom s.k. skriftväxling/notväxling (eng. "Exchange of Notes/Letters"). Detta betyder att företrädesvis "ministeriella noter" (undertecknade med namn) utväxlas mellan en beskickningschef och, i regel, verksamhetslandets utrikesminister eller mellan chefen för en utlandsrepresentation och chefen för en internationell organisation, se bilaga 22. Skriftväxling kan också ske direkt mellan respektive utrikesministrar, mellan behöriga tjänstemän i respektive utrikesdepartement, mellan en utrikesminister och chefen för en internationell organisation eller mellan behöriga tjänstemän i ett utrikesdepartement respektive i ett internationellt organ. Även om en överenskommelse t.ex. förhandlats fram i direktkontakt mellan fackdepartement i två stater skall skriftväxlingen alltså verkställas på diplomatisk väg, jfr bilaga 11.

Det kan även förekomma att en s.k. verbalnot, som avfattas i tredje person och som inte undertecknas utan förses med stämpel och signatur (paraf), används som instrument för att ingå en överenskommelse i form av skriftväxling.²

Avtal som ingåtts genom skriftväxling har folkrättsligt sett samma status som andra avtal. Även skriftväxling kräver att ett regeringsbeslut först fattats i förekommande fall efter riksdagsbehandling, se bilaga 23.

² En verbalnot används i kommunikationen mellan ett utrikesdepartement och annan stats utlandsmyndighet eller ett internationellt organ, eller mellan en utlandsmyndighet och ett internationellt organ eller också mellan olika staters utlandsmyndigheter.

8 Reservationer

Ibland förekommer det att en stat vid tillträdet till en multilateral överenskommelse önskar göra en reservation eller förbehåll (eng. "reservation") i något hänseende. Detta innebär en ensidig förklaring som avges i syfte att utesluta eller modifiera rättsverkningarna av bestämmelserna i en överenskommelse.

En reservation skall avges skriftligen och får endast göras om den inte är förbjuden enligt överenskommelsen. En reservation får inte heller strida mot avtalets ändamål och syfte. Härom kan det ibland råda olika uppfattningar bland konventionsstaterna. Parterna i en överenskommelse kan därför göra invändningar mot sådana reservationer som strider mot överenskommelsen eller dess ändamål och syfte. Invändningar skall göras senast 12 månader efter det att den invändande parten notifierades om reservationen. En stat som tillträtt en överenskommelse efter det att parterna underrättades om en reservation kan dock göra en invändning senast 12 månader efter tillträdesdagen.³

Reservationer kan göras antingen vid undertecknandet, vid ratificeringen, vid godkännandet av överenskommelsen eller vid anslutningen till denna. Gör Sverige en reservation vid undertecknandet av en överenskommelse som även skall ratificeras, skall reservationen avges på nytt vid ratifikationstillfället. Anmäls en reservation i samband med undertecknandet, bör den tas in i originalavtalet. Görs den senare, bör reservationen ingå i ratifikations-, anslutnings- eller godkännandeinstrumentet.

Reservationen kan återtas när som helst genom en skriftlig notifikation. Förfarandet regleras normalt i överenskommelsens slutbestämmelser. Saknar överenskommelsen bestämmelser om när återtagandet träder i kraft i förhållande till andra avtalsparter, sker detta när notifikation om återtagande nått parterna i fråga.

³ Se art. 23, 19 och 20 p. 5 i Wienkonventionen om traktaträtten.

En reservation utgör en del av överenskommelsen och skall föregås av ett regeringsbeslut. I ärendebeskrivningen bör både framgå den rättsliga grunden för att kunna göra en reservation och vad reservationen sakligt sett avser. Reservationens innebörd bör upprepas i regeringsbeslutet eller i bilaga till detta. Som regel kan reservationen tas in i det beslut, varigenom regeringen beslutar att Sverige skall underteckna, ratificera eller ansluta sig till en överenskommelse, se bilaga 24.

Vad nu sagts gäller även de förklaringar (eng. "declarations") som Sverige eller andra stater ibland avger vid undertecknande eller ratifikation av en överenskommelse eller vid sin anslutning till denna och som inte har karaktären av reservationer i egentlig mening. Förklaringar avges vanligen i syfte att klargöra tillämpningen av en överenskommelse, se bilaga 25 och 18.

9 Ikraftträdande

Tidpunkten då en överenskommelse träder i kraft framgår oftast av dess slutbestämmelser. Här måste man bl.a. uppmärksamma vilka tidsramar man kan behöva för att genomföra överenskommelsen. Innan slutbestämmelserna diskuteras med motparten/parterna rekommenderas att kontakt tas med Utrikesdepartementet, Enheten för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD FMR). I multilaterala överenskommelser anges ofta att ikraftträdandet sker när ett visst antal ratifikationsinstrument deponerats, se bilaga 20. Då överenskommelsen träder i kraft blir den bindande för de stater som genom sin ratifikation eller motsvarande förklarat sig bundna av den. Bilateral avtal stadgar oftast att de träder i kraft den dag då de båda parterna underrättat varandra om att överenskommelsen godkänts eller att de konstitutionella kraven för dess ikraftträdande är uppfyllda eller, i vissa fall, den dag då ratifikationsinstrumenten utväxlats, se bilaga 13.

Ibland sätts en tidsfrist ut för ikraftträdandet. Bestämmelser om tidsfrist utformas i huvudsak på två sätt.

En överenskommelse kan träda i kraft ett visst antal dagar eller månader efter utväxlingen av noter eller ratifikationsinstrument. Alternativt kan anges att överenskommelsen träder i kraft den första dagen i en viss månad efter det att utväxling eller deposition ägt rum, jfr bilaga 21 och 12. Det senare alternativet är att föredra i fall då det skulle kunna råda tvekan om exakt datum för andra parter deposition, t.ex. då notifikationer kommer in från vissa internationella organisationer. Det är viktigt att man tänker på behovet av att hinna med nationella åtgärder för införlivande när tidsfristen för ett ikraftträdande beslutas.

När en överenskommelse ingås genom skriftväxling som sker på samma dag, träder överenskommelsen normalt i kraft den dagen. I andra fall kan ikraftträdandet ske den dag då svarsnoten är daterad, eller den dag då denna not mottagits av den andra parten. Nackdelen med att koppla ikraftträdandet av överenskommelsen till den

dag då svarsnoten är daterad är att överenskommelsen redan kan ha trätt i kraft den dag motparten mottar svarsnoten. Det är därför bättre att sätta dagen för ikraftträdande tidigast till den dag då motparten mottar svarsnoten, jfr bilaga 22, eller t.ex. första dagen i första/andra månaden efter mottagandet.

I traktater som utarbetats inom en internationell organisation finns ibland s.k. *opting out*-klausuler. Denna typ av bestämmelse föreskriver att en medlemsstat blir bunden av vissa bestämmelser som antagits inom organisationen, om inte staten inom viss tid anmäler att den har någon invändning. Syftet med *opting out*-klausuler är normalt att underlätta och påskynda att en traktat träder i kraft. Sådana klausuler kan vara problematiska för svensk del genom att aktualisera gränsfall om tillämpningen av 10 kap. RF. Se i övrigt nedan under avsnitt 10.

10 Uppsägning, ändring och rättelse av fel

Internationella överenskommelser ingås oftast på obestämd tid. En part som vill frånträda överenskommelsen måste då säga upp den för att den skall upphöra att gälla i förhållande till den parten.

Överenskommelser ingås ibland för att reglera rättsverkingarna av en viss händelse. Andra gäller för en viss tidsperiod. Avtal av detta slag kan upphöra att gälla automatiskt när tidsperioden gått ut eller när händelsen ägt rum.

De flesta överenskommelser innehåller särskilda bestämmelser om uppsägning. För avtal som inte innehåller sådana bestämmelser är huvudregeln att uppsägning endast är tillåten om det står klart att parterna avsett att avtalet skall kunna sägas upp eller om överenskommelsens natur gör rätten till uppsägning underförstådd.⁴ Det senare anses t.ex. vara fallet beträffande vissa handelsavtal. En part skall dock ge minst tolv månaders varsel om sin avsikt att säga upp eller frånträda ett avtal.

Regeringsformens bestämmelser om ingående av internationella överenskommelser äger enligt 10 kap. 4 § RF tillämpning också på uppsägning av överenskommelser. En uppsägning förutsätter alltså regeringsbeslut samt i vissa fall riksdagens godkännande, (om den förutsätter ett riksdagsbeslut om lagändring, angår fråga i vilken riksdagen skall besluta eller annars bedöms vara av större vikt), se bilaga 26. Att det avtal som skall sägas upp på sin tid ingicks med riksdagens godkännande saknar i princip betydelse när ställning skall tas till hur överenskommelsen skall sägas upp.

På motsvarande sätt skall reglerna i 10 kap. RF också tillämpas på avtal om ändring av en överenskommelse, se bilaga 27. Frågan om riksdagens godkännande skall inhämtas innan regeringsbeslutet fattas skall då uteslutande bedömas med hänsyn till innehållet i

⁴ Se art. 56 i Wienkonventionen om traktaträtten.

ändringen. Det är i princip utan betydelse om den ursprungliga överenskommelsen ingicks med eller utan riksdagens godkännande.

Uppsägning eller ändring av en internationell överenskommelse som efter bemyndigande av regeringen ingåtts av en förvaltningsmyndighet kräver regeringsbeslut, jfr avsnitt 4.

Huvudregeln är att en traktat ändras genom en överenskommelse mellan parterna.⁵ Opting out-klausuler används dock ofta som ett smidigt sätt att genomföra ändringar i omfattande multilaterala överenskommelser. De innebär att nya bestämmelser eller ändringar i en överenskommelse som antas, blir bindande även för sådana stater som förhållit sig helt passiva under ändringsförfarandet med mindre invändning görs inom viss tid. Dessa klausuler bör inte tillämpas generellt, även om de inte anses strida mot 1969 års Wienkonvention om traktaträtten. Lämpligheten av att ta in en opting out-klausul i ett avtal får avgöras från fall till fall. Från svensk sida anses opting out-klausuler vara mest lämpade för vissa ändringsprotokoll eller avtal som innehåller tekniska föreskrifter. När denna typ av klausul används är det viktigt att tidsfristerna för anmälan av invändningar mot ändringsförslagen är så generösa att t.ex. lagstiftningsåtgärder hinns med.

Beträffande en internationell överenskommelse som införlivats med svensk rätt genom inkorporering, kan riksdagen föreskriva att framtida ändringar i överenskommelsen automatiskt skall gälla i Sverige. Ett sådant beslut om förtida inkorporering förutsätter särskild majoritet i riksdagen och får endast avse ändringar som är av begränsad omfattning, (10 kap. 5 § RF).

Rättelser av fel i texten till en överenskommelse kan antingen införas direkt i texten och paraferas av representanter för de stater som undertecknat överenskommelsen.⁶ Alternativt kan ett särskilt instrument utfärdas som innehåller rättelserna. Man kan även enas om att utfärda avtalstexten i rättad form enligt samma procedur som användes för att utfärda den ursprungliga texten. När det finns en depositarie för överenskommelsen skickar denne normalt ut ett förslag till rättelse till de stater som undertecknat överenskommelsen med angivande av en tidsfrist för invändningar. Om det inte framförts någon invändning vid tidsfristens utgång utfärdar depositarien ett rättelseprotokoll som sänds till alla avtalsparter.

⁵ Se art. 39 i Wienkonventionen om traktaträtten.

⁶ Se art 79 i Wienkonventionen om traktaträtten.

Om invändning framförts vidarebefordrar depositarien invändningen till avtalsparterna. Den rättade texten ersätter den felaktiga *ab initio*, dvs. från begynnelsen.

11 Sekretess

Regeringsbeslut att underteckna eller ratificera internationella överenskommelser och beslut av utrikesministern om att ge uppdrag att underteckna en överenskommelse eller att deponera eller utväxla ratifikationsinstrument, kan normalt offentliggöras omedelbart efter beslutet. Detta gäller särskilt vid multilaterala överenskommelser. Sådana regeringsbeslut tas in i underprotokoll A.

I vissa fall kan emellertid finnas skäl att inte offentliggöra beslutet eller överenskommelsens innehåll. Om parterna önskar kan en formulering som anger att avtalet inte skall publiceras tas med i avtalet. På svensk sida är emellertid en sådan skrivning inte nödvändig. Ett ärende om en sekretessbelagd överenskommelse tas upp som ett regeringsärende, underprotokoll B.

Vid bilaterala överenskommelser kan parterna ibland enas om att inte offentliggöra överenskommelsens text förrän vid undertecknandet både som en hövlighet mot den andra staten och därför att det inte är uteslutet att frågor om ändringar i den framförhandlade texten kan uppkomma vid en mycket sen tidpunkt. I andra fall kan det vara påkallat att uppskjuta offentliggörandet av ett beslut om att ratificera till dess det svenska ratifikationsinstrumentet har deponerats. När beslutet inte offentliggörs omedelbart skall ett särskilt påpekande om att protokollet i ärendet får offentliggöras först vid en senare tidpunkt ingå i beslutet, se bilaga 8 och 13. Ärendet tas upp som ett regeringsärende, underprotokoll B.

Rutinerna i det ovanstående gäller publicering av beslut och avtal. När någon begär att få ta del av beslut och avtal skall Regeringskansliet alltid pröva i vilken utsträckning uppgifterna i efterfrågade handlingar vid det tillfället omfattas av sekretess enligt bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

12 Registrering och förvaring

De internationella överenskommelser som Sverige ingått registreras i en databas, som Utrikesdepartementets enhet för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD FMR) ansvarar för. Avtalen i original skall förvaras i Utrikesdepartementets traktatsamling. Om ett annat departement upprättar eller mottar det för Sverige avsedda original exemplaret av en bilateral överenskommelse resp. mottar en av depositarien bestyrkt kopia av en multilateral överenskommelse, skall handlingen snarast möjligt översändas till UD FMR. Detsamma gäller överenskommelser om ändringar i internationella konventioner liksom internationella organs beslut om sådana ändringar, när ändringarna inte antas i form av särskild överenskommelse. I sistnämnda fall förekommer att ett officiellt bestyrkt exemplar av ändringsbeslutet eller en motsvarande handling översänds till Sverige inte sällan via Sveriges representationer utomlands. En sådan handling skall tillställas Utrikesdepartementet för förvaring i traktatsamlingen.

Även de originalfullmakter som överlämnas av företrädare för andra stater, då bilaterala överenskommelser undertecknas, samt andra staters ratifikationsinstrument som överlämnas till Sverige i egenskap av depositarie, skall förvaras i Utrikesdepartementets traktatsamling.

13 Publicering och översättning

År 1912 började internationella överenskommelser som Sverige tillträtt att publiceras i Sveriges överenskommelser med främmande makter (SÖ) i stället för i Svensk författningssamling (SFS). Riktlinjerna för vilka överenskommelser som skulle publiceras var inte författningsreglerade, utan utvecklades genom praxis. År 1990 ändrades namnet på publikationen till Sveriges internationella överenskommelser. Förkortningen SÖ gäller dock även i fortsättningen.

Genom förordning (1990:1070) om publicering av Sveriges internationella överenskommelser, m.m., regleras vilka överenskommelser som skall publiceras.

Huvudregeln är att alla för Sverige bindande överenskommelser som har ingåtts av regeringen skall publiceras i SÖ. Detsamma gäller ändringar, reservationer och förklaringar som rör publicerade överenskommelser samt uppgift om att en sådan överenskommelse upphört att gälla. Överenskommelser av mindre vikt, t.ex. avtal om FN-seminarier i Sverige eller avtal om begränsade biståndsinsatser, behöver dock inte publiceras. Vissa avtal av mindre vikt eller med begränsad varaktighet publiceras i notisform. Överenskommelser som publicerats fr.o.m. år 1999 kan nås via www.ud.se/so, www.regeringen.se eller www.lagrummet.se.

För att registreringen och publiceringen av internationella överenskommelser skall bli så fullständig som möjligt, skall fackdepartementen tillställa Utrikesdepartementet både texten till de överenskommelser som beretts inom respektive departement samt de uppgifter som är nödvändiga för publiceringen av överenskommelsen, se 11 § och 12 § förordningen (1990:1070) om publicering av Sveriges internationella överenskommelser, m.m.

Överenskommelser som är sekretessbelagda enligt sekretesslagen (1980:100) samt ändringar i sådana överenskommelser får inte publiceras.

Om det finns särskilda skäl, kan utgivaren (Utrikesdepartementets rättschef) även besluta att för Sverige bindande beslut av mellanfolkliga organisationer skall publiceras i SÖ. Således bör beslut som det är viktigt för svenska företag eller för allmänheten att känna till, publiceras. Utgivaren kan också besluta att publicera avtal som ingåtts av svenska förvaltningsmyndigheter, se 3 § förordningen (1990:1070) om publicering av Sveriges internationella överenskommelser, m.m.

Internationella överenskommelser publiceras inte sällan även i andra publikationer än SÖ. Vid inkorporering tas överenskommelsen ofta in som en bilaga till den författning varigenom inkorporering sker. På så sätt blir avtalstexten kungjord i en författningssamling samtidigt som författningen i övrigt. Regeringen får även bestämma att överenskommelsen skall kungöras på annat sätt än i en författningssamling. I sådana fall skall det i den författningssamling där själva inkorporeringsförfattningen tas in ges tillkänna var den inkorporerade författningen publiceras, vilket som regel är i SÖ. Det är nämligen viktigt att man via SFS - eller i förekommande fall annan författningssamling - skall kunna få fullständig information såväl om vilka traktatbestämmelser som skall gälla som svensk rätt som om innehållet i dessa bestämmelser. Överenskommelser som underställts riksdagen finns i allmänhet även tillgängliga i vederbörande proposition. Dessutom publiceras avtal även i vissa förvaltningsmyndigheters handböcker.

EU-avtal publiceras i Europeiska unionens officiella tidning (EUT), vissa även i SÖ. EUT kan nås via www.ud.se/so och vidare via länken Europeiska unionen (EU) eller via eur-lex.europa.eu/sv eller via Utrikessidan/udsidan/: EU i RK: EU-relaterade länkar: EUR-Lex: EU:s officiella tidning. En ytterligare möjlighet är via www.regeringen.se eller www.lagrummet.se.

Det departement som har det sakliga ansvaret för en internationell överenskommelse bör i god tid se till att texten översätts till svenska, om överenskommelsen skall undertecknas i en svensk språkversion eller underställas riksdagen. Samråd bör så tidigt som möjligt ske med Utrikesdepartementets enhet för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD FMR). Utrikesdepartementets språkenhet (UD SPRÅK) har särskild kompetens för traktatöversättningar och kan bistå med översättningar till svenska.

Granskningsenheten vid Justitiedepartementet (JU GRANSK) skall kontaktas om det gäller terminologifrågor. Inför publicering ansvarar UD FMR för att översättning till svenska sker av sådana överenskommelser som då ännu inte finns i svensk version. Det departement som har det sakliga ansvaret för överenskommelsen svarar alltid för granskning av översättningen.

14 Internationella överenskommelser inom EU-samarbetet

14.1 Grundläggande förutsättningar

Europeiska gemenskapen (EG) är en juridisk person (se artikel 281 EG). I de delar medlemsstaterna har överlåtit beslutsbefogenheter till EG kan EG ha behörighet att ingå internationella överenskommelser som medför rättigheter och skyldigheter för EG i förhållande till stater utanför gemenskapen (tredjeland) samt internationella organisationer. EG:s behörighet att ingå internationella överenskommelser grundas på bestämmelserna i EG-fördraget, den s.k. första pelaren. Samarbetet inom den första pelaren är överstatligt till sin karaktär. Internationella överenskommelser som ingås av EG blir en del av gemenskapsrätten och binder medlemsstaterna direkt.

EU-fördraget innehåller inte något stadgande att Europeiska unionen (EU) skall vara en juridisk person. Trots detta har EU ingått vissa internationella överenskommelser med stöd av EU-fördraget, dvs. inom ramen för samarbetet i den andra pelaren (den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken) och den tredje pelaren (polis- och straffrättsligt samarbete). Ett sådant avtal binder unionen. För Sveriges del uppkommer bundenheten först när Sverige uttryckt sin vilja att bli bundet. Det sker när Sverige avger sin röst i rådet. Detta möjliggör för Sverige att uppfylla de krav som uppställs i 10 kap. RF för ingående av internationella överenskommelser. En sådan röstning måste därför föregås av regeringsbeslut. Samarbetet inom ramen för andra och tredje pelaren är i princip mellanstatligt.

14.2 EG:s behörighet att ingå internationella överenskommelser

För att EG skall ha behörighet att ingå en internationell överenskommelse i ett enskilt fall krävs att det finns stöd för detta i EG-fördraget. I vissa fall framgår denna behörighet direkt av bestämmelsen i EG-fördraget, s.k. explicit eller uttrycklig extern behörighet. Ett exempel är artikel 133 EG om den gemensamma handelspolitiken. Av EG-domstolens praxis framgår dessutom att EG:s behörighet att ingå internationella överenskommelser inte behöver vara uttryckligen angiven i EG-fördraget. EG-domstolen har bl.a. förklarat att EG har behörighet att agera externt på de områden där EG har tilldelats intern behörighet i syfte att förverkliga ett bestämt mål och det för detta ändamål också är nödvändigt att ingå ett internationellt avtal. I dessa fall talar man om implicit eller underförstådd extern behörighet. Det gäller t.ex. på transportområdet. Detta medför att EG:s behörighet att ingå internationella överenskommelser är mycket omfattande.

EG:s behörighet att ingå internationella överenskommelser kan vara exklusiv eller icke-exklusiv. Om EG har exklusiv behörighet innebär det att medlemsstaterna är förhindrade att själva ingå avtal i frågan. Detta gäller oavsett om EG har utnyttjat sin behörighet att själv ingå avtal eller inte. Om behörigheten däremot är icke-exklusiv finns det fortfarande ett beslutsutrymme kvar för medlemsstaterna att utnyttja. Så är t.ex. i regel fallet med implicit extern behörighet. I den situationen är det endast om, och i den utsträckning som EG själv har utnyttjat sin behörighet på området, som medlemsstaterna blir förhindrade att själva agera externt i saken.

För prövning av huruvida EG kan ingå ett internationellt avtal och huruvida denna befogenhet är exklusiv krävs en helhetsbedömning i varje enskilt fall. Vid denna skall inte bara det område som omfattas av såväl EG-bestämmelserna som bestämmelserna i det tilltänkta avtalet, i den mån de är kända, beaktas, utan även beskaffenheten och innehållet i dessa regler och bestämmelser. Syftet med detta är att säkerställa att avtalet inte inverkar menligt på den enhetliga tillämpningen av EG-bestämmelserna och att de system som inrättats genom dessa bestämmelser fungerar väl.

När en internationell överenskommelse ingås på ett område där EG inte är ensam behörig krävs att både EG och medlemsstaterna

är parter i överenskommelsen. Överenskommelser som kräver medverkan av mer än en part brukar kallas för blandade avtal.

Oavsett den behörighetsfördelning som gäller mellan EG och medlemsstaterna kan dock hänsyn behöva tas till de speciella förutsättningar som kan råda inom ramen för samarbetet i vissa internationella organisationer. Om EG kan bli medlem i en internationell organisation och medverka i de internationella överenskommelser som görs där styrs av den organisationens stadgar. Ett exempel är FN där endast stater kan vara fullvärdiga medlemmar och där EG följaktligen har status endast som observatör. I många, men inte alla fall, kan alltså EG formellt inte tillträda en FN-konvention. Även om det inte påverkar den interna behörighetsfördelningen mellan medlemsstaterna och EG, kan reglerna som styr den internationella organisationen alltså innebära att EG formellt inte alls eller i vart fall inte ensamt kan bli part i en överenskommelse. I sådana fall ingår medlemsstaterna avtalet för EG:s räkning.

Råder det tveksamhet kring EG:s behörighet att ingå en överenskommelse ska ansvarigt departement gemensambereada frågan. Beredningen ska alltid innefatta Statsrådsberedningen (SB EU-kansliet).

14.3 EU:s behörighet att ingå internationella överenskommelser

För att EU skall kunna vara part i en internationell överenskommelse krävs att det överenskommelsen gäller har stöd i EU-fördraget. Om det gäller en andrapelarfråga måste stöd finnas i unionens mål för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken som framgår av artikel 11 EU. Om det gäller en tredjepelarfråga måste stöd finnas i artiklarna 29—31 EU.

En sak att beakta är att EU, enligt artikel 47 EU, inte får avtala om något som påverkar förstapelarområdet. Om en internationell överenskommelse innehåller förstapelarfrågor måste alltså EG vara part i den. När en internationell överenskommelse ingås på ett område där EG inte ensamt är behörig utan även rör frågor som faller under andra eller tredje pelaren kan det lösas genom att både EG och EU alternativt EG och medlemsstaterna blir parter i avtalet. Ett annat alternativ är att överenskommelsen delas upp i två

separata avtal. Vilket alternativ som är lämpligast får avgöras i det enskilda fallet.

Råder det tveksamhet kring EU:s behörighet att ingå en överenskommelse ska ansvarigt departement gemensambereada frågan. Beredningen skall alltid innefatta Statsrådsberedningen (SB EU-kansliet).

14.4 Exempel på avtalstyper inom EU-samarbetet som rör första pelaren

När internationella avtal rör första pelaren på områden där EG är exklusivt behörig skall EG sluta dessa. Exempel på avtal som därmed kan ingås av EG utan medlemsstaternas inblandning är avtal om handel, fiske och jordbruk. Många av våra bilaterala överenskommelser av detta slag med tredjeländer baseras på avtal som EG har ingått.

På områden där EG har implicit extern behörighet, t.ex. transportområdet, krävs oftast medverkan av både EG och medlemsstaterna. EG ingår då avtalet i motsvarande delar som har reglerats internt av EG. I övriga delar, där interna gemenskapsrättsliga regler saknas, är det medlemsstaterna som ingår avtalet.

Ett område som kan nämnas särskilt är miljö. I miljöfrågor har EG explicit extern behörighet. Det är därför inte en förutsättning att interna gemenskapsrättsliga regler föreligger för att EG skall kunna agera externt. EG:s behörighet är emellertid, till skillnad från vad som normalt gäller för explicit behörighet, inte exklusiv till sin natur. Medlemsstaterna har rätt att anta strängare regler såväl internt som externt. Avtalen på miljöområdet är därför ofta blandade, men det är i regel svårt att avgöra exakt i vilka delar EG respektive medlemsstaterna svarar för avtalet. Ett exempel är miljöbestämmelserna i FN:s havsrättskonvention.

Exempel på avtal som normalt är blandade är avtal rörande handel med kulturella och audiovisuella tjänster, utbildningstjänster, sociala tjänster och tjänster som rör människors hälsa (jfr artikel 133.6 EG), de vittgående s.k. associeringsavtalen (jfr artikel 310 EG) t.ex. EES-avtalet, Europaavtalen, Medelhavsavtalen och Cotonouavtalet samt avtal på det immaterialrättsliga området. Se vidare nedan angående EU:s medverkan i sådana avtal.

14.5 Exempel på avtalstyper inom EU-samarbetet som rör andra och tredje pelaren

Samarbetet i andra och tredje pelaren är mellanstatligt. De beslut som fattas inom ramen för detta samarbete utgör ofta internationella överenskommelser medlemsstaterna emellan, t.ex. gemensamma ståndpunkter eller gemensamma åtgärder och rambeslut (jfr artiklarna 12 och 34 EU).

EU kan även ensamt ingå avtal med tredjeländer eller internationella organisationer, som endast rör andra eller tredje pelaren, t.ex. avtal om samarbete rörande brottsbekämpning, terrorismbekämpning, icke-spridning av vapen etc. Som exempel kan nämnas avtalen mellan EU och USA om utlämnande och ömsesidig rätts hjälp i brottmål och avtalen mellan EU och tredjeland, t.ex. Kanada, om deltagande i EU:s krishanteringsinsatser.

EU kan slutligen uppträda som part tillsammans med EG (och eventuellt medlemsstaterna). Många internationella avtal med tredjeländer innehåller i dag, på EU:s initiativ, klausuler om mänskliga rättigheter, icke-spridning av vapen och terrorismbekämpning. Även om ett sådant avtal i övrigt rör t.ex. handel gör sådana klausuler att avtalet måste ingås även av EU eller medlemsstaterna. Även andra klausuler som rör politiskt samarbete kan medföra att EU eller medlemsstaterna blir parter i avtalet. Om EU uppträder som part tillsammans med EG talar man om "cross-pillar mixity".

14.6 Beslutsgången för en internationell överenskommelse inom EU/EG

Hur det går till när EG ingår internationella överenskommelser anges i artikel 300 EG. Arbetet inleds med att rådet på kommissionens rekommendation beslutar att inleda förhandlingar. Normalt fattar rådet därvid ett beslut om förhandlingsmandat för kommissionen. Förhandlingsmandatet kan vara mer eller mindre detaljerat, ibland omfattar det ett utkast till avtal. Förhandlingsmandatet innehåller ofta texten att partsställningen skall bestämmas först när avtalet är färdigförhandlat. Det är nämligen inte ovanligt att det är svårt att på förhand avgöra exakt vilket slutligt innehåll avtalet kommer att få. Kommissionen brukar då tillåtas att förhandla avtalet trots att mandatet även innehåller klausuler som, om de tas med i det slutliga avtalet, medför att slutresultatet blir ett

blandat avtal. Beslut att inleda förhandlingar och förhandlingsmandatets utformning kan föranleda långa och omfattande diskussioner. Det finns exempel på områden (t.ex. lufttransporter) där diskussionerna pågått under flera år, innan kommissionen slutligen fått mandat att förhandla.

Under förhandlingarnas gång skall kommissionen samråda med de särskilda kommittéer som har tillsatts av rådet enligt artikel 300.1 EG och i vilka representanter för medlemsstaterna ingår. Exempelvis i artikel 133 EG föreskrivs att samråd skall ske med en särskild kommitté, den s.k. artikel 133-kommittén. Om en särskild kommitté inte har tillsatts sköts koordinationen inom ramen för rådsarbetsgruppsmöten och Coreper eller, om det är lämpligt, genom samordnade möten mellan kommissionen och medlemsstaterna inför förhandlingsomgångarna. Hur förhandlingarna förs är beroende av den internationella förhandlingssituationen. I de internationella organisationerna finns i regel fasta rutiner för hur förhandlingarna förs och vilka som deltar direkt i dessa. När det gäller blandade avtal åligger det medlemsstaterna och kommissionen att samordna sina positioner så långt som möjligt. Den generella samarbetsförpliktelsen enligt artikel 10 EG gäller även internationella förhandlingar.

När ett avtal är färdigförhandlat är det dags för parterna att underteckna det. Om EG skall vara part i avtalet föranleder detta ett rådsbeslut att avtalet skall ingås för EG:s räkning. Det är oftast rådets ordförande som får i uppdrag att underteckna avtalet, men det förekommer också att t.ex. en kommissionär undertecknar för EG:s räkning.

När det gäller överenskommelser som EG skall ingå fattar rådet på förslag av kommissionen, enligt artikel 300.2 EG, som regel beslut med kvalificerad majoritet. Enligt samma bestämmelse gäller dock att rådet skall besluta med enhällighet om avtalet omfattar ett område där enhällighet krävs för att interna regler skall kunna antas. Enhällighet krävs också för ingående av associeringsavtal. I regel skall Europaparlamentet höras innan beslut fattas (se artikel 300.3 första stycket EG). Europaparlamentets samtycke krävs i vissa fall (se artikel 300.3 andra stycket EG).

Artikel 300 EG förutser att avtal kan ingås enligt två olika procedurer. I den ena situationen fattar rådet beslut om undertecknande och anslutning samtidigt. Enligt tvåstegsproceduren tas beslutet om undertecknande först. I ett andra steg fattas sedan beslutet att ansluta sig till avtalet. Tvåstegsproceduren är i allt

väsentligt numera regel. Den används särskilt när Europaparlamentet skall höras, eftersom det då finns tid efter beslutet om undertecknande att höra parlamentet, innan beslut om anslutning tas. Tvåstegsproceduren används också i syfte att möjliggöra för medlemsstaterna att fullgöra sina interna procedurer. Detta innebär att det andra beslutet, dvs. att EG skall ansluta sig till avtalet, fattas efter det att samtliga medlemsstater har underrättat rådet om att deras interna procedurer har fullgjorts.

Osäkerheten kring vilka parter som skall ingå avtalet kan ibland kvarstå även när avtalet är färdigförhandlat i substans. Rådets juridiska avdelning kan höras och avge yttrande i sådana frågor. Om det står klart att avtalet omfattar områden som faller inom EG:s och medlemsstaternas respektive behörighet, ingås ofta avtalet som ett blandat avtal utan att det närmare anges i vilka delar EG respektive medlemsstaterna ansvarar. I vissa fall avges en deklARATION angående behörighetsfördelningen. Generellt kan sägas att osäkerheten kring behörighetsfördelningen i blandade avtal ofta kvarstår även efter det att avtalet har ingåtts.

Enligt artikel 300.6 EG får Europaparlamentet, rådet, kommissionen eller en medlemsstat inhämta yttrande från EG-domstolen om huruvida ett tilltänkt avtal är förenligt med EG-fördraget. Denna möjlighet kan utnyttjas t.ex. av kommissionen om det råder delade meningar mellan kommissionen och medlemsstaterna i fråga om avtalet skall ingås av EG ensamt eller som ett blandat avtal av både EG och medlemsstaterna. Motsvarande generella möjlighet till yttrande från EG-domstolen finns inte vad gäller EU-avtalen. Eftersom EG-domstolen är behörig att avgöra vilken behörighet som följer av EG-fördraget, kan domstolen dock pröva om ett EU-avtal inkräktar på den behörighet som tillkommer EG enligt EG-fördraget (jfr artikel 47 EU). Det är dock oklart om en sådan prövning kan komma till stånd i förhand eller den kan bli aktuell först när avtalet har ingåtts och det satts i fråga om avtalet inkräktar på EG:s behörighet.

När det gäller avtal som ingåtts inom ramen för andra och tredje pelaren framgår förhandlings- och beslutsproceduren av artikel 24 EU (jfr artikel 38 EU). I dessa delar är det rådet som bemyndigar ordförandelandet att föra förhandlingarna. Om det anses lämpligt kan kommissionen biträda ordförandelandet. Rådets beslut att EU skall ingå en överenskommelse skall fattas med enhällighet när avtalet rör en fråga där enhällighet krävs för interna beslut. När avtalet syftar till att genomföra en gemensam åtgärd eller en

gemensam ståndpunkt fattas beslutet med kvalificerad majoritet. Europaparlamentet har inte någon roll i beslutsproceduren enligt artikel 24 EU.

Bestämmelserna i artikel 24 gäller även tredje pelaren, dvs. polis-samarbete och straffrättsligt samarbete. När ett avtal inom tredje pelarens område avser en fråga där kvalificerad majoritet krävs för att anta interna beslut eller åtgärder i enlighet med artikel 34.3 EU skall rådet besluta med kvalificerad majoritet.

14.7 Nationella åtgärder

Beslut att inleda förhandlingar kräver inte regeringsbeslut då detta inte anses röra ingående av en internationell överenskommelse. Detta gäller även om förhandlingsmandatet innebär att kommissionen skall sköta förhandlingarna även för medlemsstaternas räkning.

Om det endast är EG som är part i det färdigförhandlade avtalet krävs inget regeringsbeslut inför rådets beslut om att underteckna eller ingå avtalet. Det beror på att behörigheten att ingå sådana avtal redan har överlåtits till EG. Om däremot medlemsstaterna inklusive Sverige också är parter i avtalet behövs ett regeringsbeslut innan Sverige undertecknar eller ingår avtalet, se bilaga 28. Det samma gäller när EU är part. Ett regeringsbeslut krävs då innan Sverige röstar för beslutet i rådet att avtalet skall undertecknas eller ingås, se bilaga 29. Detta följer av 10 kap. 1 § RF.

Om det rör sig om ett okomplicerat blandat avtal (EG och medlemsstaterna är parter), som inte behöver godkännas av riksdagen och som inte kräver särskilda genomförandeåtgärder (jfr 10 kap. 2 § RF), kan regeringen besluta om undertecknande och ratifikation/underrättelse om godkännande samtidigt, se bilaga 30. Om det däremot rör sig om ett sådant blandat avtal som kräver riksdagens godkännande eller särskilda genomförandeåtgärder, måste detta ordnas först. Oftast finns det klausuler i sådana avtal, som anger att parterna skall ratificera avtalet i enlighet med sina nationella procedurer samt att ett instrument som visar att avtalet har ratificerats därefter skall deponeras på ett visst ställe, t.ex. hos rådssekretariatet. Sådana avtal brukar träda i kraft först när den sista parten har deponerat sitt ratifikationsinstrument och ibland anges ett datum när så senast skall ha skett. Regeringen beslutar då först om undertecknande av avtalet samt därefter, när riksdagen har

godkänt avtalet, om ratificering av avtalet, se bilaga 28 och 31. Exempel på avtal som kräver riksdagens godkännande på grund av att de anses vara av större vikt är associeringsavtalen.

Med stöd av 10 kap. 2 § sista stycket RF kan riksdagen godkänna en överenskommelse som ingås inom ramen för samarbetet inom EU även om överenskommelsen inte föreligger i slutligt skick.

När det gäller EU-avtalen finns en särskild bestämmelse i artikel 24.5 EU som stadgar att ett avtal inte skall vara bindande för en medlemsstat vars företrädare i rådet förklarar att medlemsstaten måste uppfylla vissa krav som följer av dess egna konstitutionella förfaranden. Om riksdagens godkännande krävs för ett EU-avtal och godkännandet inte kan inhämtas före rådets beslut, skall regeringsbeslutet innefatta att Sverige vid rådsbehandlingen skall avge en konstitutionell förklaring enligt artikel 24.5 EU, se bilaga 32.

Enligt artikel 300.2 EG kan rådet besluta om provisorisk tillämpning före ikraftträdande av ett avtal som EG har ingått. I fråga om blandade avtal gäller dock att ett sådant förordnande endast kan avse de delar av avtalet som faller inom EG:s behörighet. Även i artikel 24.5 EU finns ett stadgande om provisorisk tillämpning, vari anges att övriga rådsmedlemmar kan enas om att avtalet skall gälla provisoriskt, även om en medlemsstat har avgivit en konstitutionell förklaring enligt denna artikel. Det är dock oklart om och i vilken utsträckning en sådan provisorisk tillämpning av ett EU-avtal kan komma till stånd i praktiken.

Det är viktigt att frågan om vilka nationella åtgärder en internationell överenskommelse kräver behandlas så snart som möjligt. Att genomföra en överenskommelse till svensk lag kan ta tid. Eftersom många av de beslut som fattas inom ramen för samarbetet i andra och tredje pelaren betraktas som internationella överenskommelser, t.ex. gemensamma ståndpunkter och gemensamma åtgärder, krävs att en sådan bedömning görs även i dessa fall, innan ett rådsbeslut fattas i frågan. Det är genom att rösta för beslutet i rådet som Sverige, inom ramen för det mellanstatliga samarbetet, ger uttryck för sin vilja att bli folkrättsligt bunden av den internationella överenskommelsen. Det är det departement som ansvarar för sakfrågan som har att bedöma vilka nationella åtgärder som krävs. Råder det tveksamhet om en överenskommelse kräver regeringsbeslut eller riksdagens godkännande skall detta beredas med Utrikesdepartementet, Enheten för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt (UD-FMR) och med Statsrådsberedningen

(SB EU-kansliet). Vid behov sker även samråd med Utrikesdepartementets rättssekretariat (UD-RS). Exempel på regeringsbeslut i samband med antagande för Sveriges del av EU-beslut om en gemensam ståndpunkt, en gemensam åtgärd eller ett rambeslut finns i bilaga 33, 34 och 35.

Bilagor

Bilaga 1	Riktlinjer för beredningen av nordiska avtal
Bilaga 1:1	Mall för nordiska avtal
Bilaga 2	Utdrag ur 10 kapitlet Regeringsformen
Bilaga 3	Bemyndigande för förvaltningsmyndighet att förhandla och ingå internationellt avtal
Bilaga 4	Bemyndigande för förvaltningsmyndighet att förhandla om internationellt avtal
Bilaga 5	Bemyndigande för förvaltningsmyndighet att ingå internationellt avtal
Bilaga 6	Bemyndigande för förvaltningsmyndighet att ingå internationellt (ram)avtal
Bilaga 7	Mall för förteckning över förvaltningsmyndigheters avtal enligt förordningen (1990:1070) om publicering av Sveriges internationella överenskommelser, m.m.
Bilaga 8	Regeringsbeslut att underteckna bilateralt avtal
Bilaga 9	Regeringsbeslut att underteckna internationell överenskommelse med förbehåll för ratifikation
Bilaga 10	Fullmakter på svenska, engelska respektive franska att underteckna avtal
Bilaga 11	Bemyndigande för chefen för Utrikesdepartementet att verkställa regeringsbeslut om internationella överenskommelser
Bilaga 12	Regeringsbeslut att ratificera multilateralt avtal
Bilaga 13	Regeringsbeslut att ratificera bilateralt avtal
Bilaga 14	Regeringsbeslut om anslutning till en multilateral överenskommelse
Bilaga 15	Ratifikationsinstrument: bilateralt avtal
Bilaga 16	Protokoll vid utväxling av ratifikationshandlingarna i samband med ratificering av ett bilateralt avtal
Bilaga 17	Notifikation på engelska och franska om att konstitutionella åtgärder vidtagits ("Notification of Acceptance")
Bilaga 18	Ratifikationsinstrument (med deklaration): multilateralt avtal
Bilaga 19	Hänvisning av ärendet till riksdagen i proposition om godkännande av internationell överenskommelse
Bilaga 20	Regeringsbeslut att underteckna och ratificera multilateralt avtal
Bilaga 21	Regeringsbeslut att ingå bilateralt avtal
Bilaga 22	Skriftväxling genom utväxling av ministeriella noter
Bilaga 23	Regeringsbeslut att ingå avtal genom skriftväxling
Bilaga 24	Regeringsbeslut om ratificering och om reservation
Bilaga 25	Regeringsbeslut att ratificera multilateral överenskommelse och avge förklaring
Bilaga 26	Regeringsbeslut om att säga upp ett bilateralt avtal
Bilaga 27	Regeringsbeslut att ratificera ändring av multilateralt avtal
Bilaga 28	Regeringsbeslut att underteckna blandat EG-avtal
Bilaga 29	Regeringsbeslut om ingående av avtal mellan EU och tredje land
Bilaga 30	Regeringsbeslut att underteckna blandat EG-avtal och underrättelse om att rättsliga krav uppfyllts
Bilaga 31	Regeringsbeslut om godkännande av blandat EG-avtal och om underrättelse härom
Bilaga 32	Regeringsbeslut att i rådet rösta för antagande av beslut att underteckna avtal mellan EU och tredje land och att avge en förklaring enligt artikel 24 EU
Bilaga 33	Regeringsbeslut att i rådet rösta för antagande av EU-beslut: gemensam standpunkt
Bilaga 34	Regeringsbeslut att i rådet rösta för antagande av EU-beslut: gemensam åtgärd
Bilaga 35	Regeringsbeslut att i rådet rösta för antagande av EU-beslut: rambeslut

Bilaga 1 Riktlinjer för beredningen av nordiska avtal**PM om riktlinjer för beredningen av nordiska avtal**

Rättsavdelningarna vid de nordiska ländernas utrikesministerier har enats om att rekommendera, att följande riktlinjer iakttas vid beredningen av nordiska avtal.

1. Informering om beredningen

Information till utrikesministerierna om en beredning av ett nordiskt avtal i ett så tidigt skede som möjligt ger utrikesministerierna de bästa förutsättningarna att utföra de nedan i punkt 2 nämnda uppgifterna som ankommer på dem i de olika skedena av beredningen och gör det möjligt att i tid förhandla om olika frågor i anslutning till avtalet. Informationen ankommer på den nationella myndighet som deltar i beredningen och på samarbetsministrarnas ställföreträdare och Nordiska ministerrådets sekretariat i fråga om de avtal som bereds inom sekretariatet. De olika länderna ombesörjer själva den nationella informationsgången på det sätt ettvarit land finner lämpligast.

2. Utrikesministeriets uppgifter och tidpunkten för dessa

Utrikesministerierna skall kunna påverka utformningen av ett avtal, häri inbegripet avtalstekniska bestämmelser och utseendet av depositarie. Detta bör ske i ett tillräckligt tidigt skede och senast i samband med det nationella remissförfarandet. Ytterligare bör utrikesministerierna beredas tillfälle att uttala sig om avtalets slutliga utformning och om tidpunkten och platsen för dess undertecknande.

3. Depositarie

Depositarien bör utses i början av avtalsförhandlingarna. Detta är viktigt bl.a. för att depositarieregeringen bär ansvaret för samordningen av beredningen av ett nytt avtal och för att den genom sitt lands representanter skall kunna ge erforderliga anvisningar och ta ställning till tidpunkten och platsen för avtalets undertecknande. Då det är fråga om ändring av ett gällande avtal svarar den ursprungliga depositarien för samordningen, om inte annat avtalas. Om undertecknandet sker i ett annat land än depositarielandet, organiserar depositarien ändå textframställningen, medan utrikesministeriet i det land där avtalet undertecknas har hand om själva undertecknandet och sigilleringen. Vid behov är depositarien i fråga om textframställningen även i direkt kontakt med ministerrådets sekretariat.

Förutom övriga på depositarien ankommande uppgifter skall depositarien även tillställa Nordiska ministerrådets sekretariat bestyrkta kopior av ett avtals undertecknade original exemplar.

4. Avtalstexter

Under förhandlingarna om ett nordiskt avtal uppgörs lämpligen en "förhandlingstext" på ett språk. Detta språk och det land som ansvarar för utarbetandet av förhandlingstexten kommer man över ens om i början av förhandlingsarbetet. Detta hindrar givetvis inte att varje land för eget behov under förhandlingarna gör egna "arbetsöversättningar".

När förhandlingstexten börjar anta slutlig form, gör varje land upp sin egen språkversion av avtalstexten. Texterna utväxlas därefter för granskning och eventuella kommentarer.

5. Originalexemplar

Nordiska avtal upprättas endast i ett originalexemplar. Detta exemplar skall innehålla avtalstexten på (i förekommande fall) danska, finska, isländska, norska och svenska språken i nu nämnd ordning. Till originalexemplet fogas en särskild signatursida, som innehåller frasen "För regering" (på vederbörande lands språk) jämte underskrifter i den ordning som anges i bilagan.

6. Omnämmande av länder och språk

Den tidigare förekommande alternativen av texter som upptar länder och språk slopas. I samtliga språkversioner omnämns dessa i följande ordning:

Länder: Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige.

Språk: danska, finska, isländska, norska, svenska.

7. Enhetligt traktatpapper

De olika länderna avstår från att använda särskilt traktatpapper och i stället används i alla länder vanligt skrivpapper av god kvalitet i formatet A4.

8. Godkännande i stället för ratifikation

Ratifikation av ett avtal kan i de flesta fall ersättas med godkännande. Parterna underrättar då med verbalnot depositarien om att avtalet har godkänts (meddelande om godkännande).

9. Formulär

Till denna promemoria bifogas ett formulär till vissa avtalsbestämmelser och till signatursida.

10. De nordiska självstyrelseområdena

I fall ett nordiskt självstyrelseområde, som enligt sin självstyrelseordning har kompetens även i förhållande till utlandet beträffande sakinnehållet i ett avtal, medunderskriver ett nordiskt avtal, iaktas följande:

Självstyrelseområdets namn följer omedelbart efter namnet på det land som området är en del av. Detta gäller såväl avtalets ingress som uppräknings av länder och språk i avtalstexten och på signatursidan.

Bilaga 1:1 Mall för nordiska avtal**AVTAL**

mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om

.....

Regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige,¹ som
önskar/anser/eftersträvar
har kommit överens om följande:

Artikel 1 – y (sakliga bestämmelser)

Artikel y + 1

(Alt. A; godkännande)

Avtalet träder i kraft (trettio) dagar efter den dag då samtliga² parter har meddelat det
..... utrikesministeriet/-departementet, att avtalet har godkänts.

Det utrikesministeriet/-departementet meddelar de övriga parterna om
mottagandet av dessa meddelanden och om tidpunkten för avtalets ikraftträdande.

(Alt. B; ratifikation)

Detta avtal skall ratificeras. Avtalet träder i kraft (trettio) dagar efter den dag då
samtliga³ parter har deponerat sina ratifikationsinstrument hos det
utrikesministeriet/-departementet.

Detutrikesministeriet/-departementet meddelar de övriga parterna om
deponeringen av ratifikationsinstrumenten och om tidpunkten för avtalets
ikraftträdande.

Artikel y + 2

En part kan uppsäga avtalet genom skriftligt meddelande härom till det

¹ I de fall ett eller flera självstyrelseområden medunderskriver avtalet, nämns områdets namn omedelbart efter namnet på det land som området är en del av, enligt följande:

”Danmarks regering tillsammans med Färöarnas landsstyre och Grönlands landsstyre samt Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,”

På signatursidan, vars text skrivs på vederbörande lands eller områdes språk, används samma ordning.

² I vissa fall kan det räcka med t.ex. tre eller fyra staters godkännande eller ratifikation för att ett avtal skall träda i kraft.

³ I vissa fal kan det räcka med t.ex. tre eller fyra staters godkännande eller ratifikation för att ett avtal skall träda i kraft.

utrikesministeriet/-departementet, som meddelar de övriga parterna om mottagandet av sådant meddelande och om dess innehåll.

En uppsägning gäller endast den part som har verkställt uppsägningen och får verkan (sex) månader efter den dag då det utrikesministeriet/-departementet mottagit meddelandet om uppsägningen.

Artikel y + 3

Originalexemplaret till detta avtal deponeras hos det utrikesministeriet/-departementet, som tillställer de övriga parterna bestyrkta kopior därav.

Till bekräftelse härav har de vederbörligen befullmäktigade ombuden undertecknat detta avtal.

Som skedde i den20 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter har samma giltighet.

For Danmarks regering:

Suomen hallituksen puolesta:
(För Finlands regering:)⁴

Fyrir ríkisstjórn Íslands:

For Norges regering:

För Sveriges regering:

⁴ I fråga om avtal med särskild finlandssvensk text skrivs denna fras både på finska och svenska.

Bilaga 2 Utdrag ut 10 kapitlet Regeringsformen**10 kap. Förhållandet till andra stater och mellanfolkliga organisationer**

1 § Överenskommelse med annan stat eller mellanfolklig organisation ingås av regeringen.

2 § Regeringen får ej ingå för riket bindande internationell överenskommelse utan att riksdagen har godkänt denna, om överenskommelsen förutsätter att lag ändras eller upphäves eller att ny lag stiftas eller om den i övrigt gäller ämne i vilket riksdagen skall besluta.

Är i fall som avses i första stycket särskild ordning föreskriven för det riksdagsbeslut som förutsättes, skall samma ordning iakttagas vid godkännandet av överenskommelsen.

Regeringen får ej heller i annat fall än som avses i första stycket ingå för riket bindande internationell överenskommelse utan att riksdagen har godkänt denna, om överenskommelsen är av större vikt. Regeringen kan dock underlåta att inhämta riksdagens godkännande av överenskommelsen, om rikets intresse kräver det. I sådant fall skall regeringen i stället överlägga med Utrikesnämnden innan överenskommelsen ingås.

Riksdagen kan godkänna sådan överenskommelse som avses i första och tredje styckena och som ingås inom ramen för samarbetet inom Europeiska unionen, även om överenskommelsen inte föreligger i slutligt skick.

3 § Regeringen får uppdraga åt förvaltningsmyndighet att ingå internationell överenskommelse i fråga där överenskommelsen ej kräver riksdagens eller Utrikesnämndens medverkan.

4 § Bestämmelserna i 1-3 §§ äger motsvarande tillämpning på åtagande av internationell förpliktelse för riket i annan form än överenskommelse samt på uppsägning av internationell överenskommelse eller förpliktelse.

8 § Chefen för det departement till vilket utrikesärendena hör skall hållas underrättad, när fråga som är av betydelse för förhållandet till annan stat eller till mellanfolklig organisation uppkommer hos annan statlig myndighet.

Bilaga 3 Bemyndigande för förvaltningsmyndighet att förhandla och ingå internationellt avtal

Kopia

Regeringsbeslut 6 Fö2005/0000/MIL

2005-00-00

Försvarsdepartementet

Försvarets materielverk
115 88 STOCKHOLM

Bemyndigande för Försvarets materielverk att förhandla och ingå överenskommelse om samarbete med myndighet i Norge
(FMV VL01840:32005/05)

Ärendet

Försvarets materielverk har i skrivelse den 3 maj 2005 hemställt om bemyndigande att förhandla och ingå överenskommelse om samarbete med norsk myndighet och i huvudsak anfört följande.

I enlighet med regeringens bemyndigande (Fö2000/403/MIL) ingick Försvarets materielverk den 10 december 2001 ett projektavtal med dåvarande Haerens Fösyningsskolor i Norge avseende gemensam anskaffning av lastväxlarbandvagnar. Inom ramen för materielsamarbetet med Norge har ytterligare samarbetsmöjligheter identifierats gällande en samordnad anskaffning av lasthanteringsutrustning till nämnda lastväxlarbandvagnar. De samarbetsområden som tagits fram är framställande av anbudsinfordran med kravdokument, verifiering, vidmakthållande samt utbyte av kommersiell och teknisk information.

Försvarsmakten och Inspektionen för strategiska produkter har tillstyrkt framställningen.

Regeringens beslut

Regeringen bemyndigar Försvarets materielverk att förhandla och ingå överenskommelse med Forsvarets Logistikkorganisasjon (FLO) i Norge om gemensam anskaffning av lasthanteringsutrustning till lastväxlarbandvagnar.

På regeringens vägnar

Leni Björklund

Björn Janson

2

Kopia till

Utrikesdepartementet/EP, ESEK och FMR
Näringsdepartementet/Särsk
Inspektionen för strategiska produkter
Ambassaden Oslo
Försvarmakten

Kopian stämmer med
originalet

Bilaga 4 Bemyndigande för förvaltningsmyndighet att förhandla om internationellt avtal

Försvarsdepartementet

Kopia

Regeringsbeslut 1 Fö2005/00/SI

2005-00-00

Försvarsmakten
107 85 STOCKHOLM**Bemyndigande att förhandla om informationsutbytesavtal med Kanada
avseende övningen MultiNational Experimentation 4 (MNE 4)**

(HKV 2005-02-01 01800.62155)

Ärendet

Försvarsmakten har i skrivelse den 1 februari 2005 angående "Anmälan om deltagande vid MNE 4" till Regeringskansliet anmält deltagandet i den multinationella konceptutvecklings- och experimentövningen Multinational Experiment 4 (MNE 4). Övningen innehåller ett antal olika delmoment och kulminerar i ett huvudexperiment i februari 2006. Deltagande nationer är Australien, Finland, Frankrike, Kanada, Tyskland och Storbritannien under USA:s ledning. I samband med förberedelserna för huvudexperimentet i MNE 4 har representanter för den kanadensiska försvarsmakten meddelat Försvarsmakten att man ser behov av att ingå ett informationsutbytesavtal inför genomförandet av detsamma.

Regeringens beslut

Regeringen bemyndigar Försvarsmakten att med Kanada förhandla om avtal avseende informationsutbyte i samband med övningen MultiNational Experimentation 4. Efter avslutade förhandlingar skall Försvarsmakten redovisa förhandlingsresultatet för Regeringskansliet (Försvarsdepartementet).

På regeringens vägnar

Bosse Ringholm

Björn Nilsö

Kopia till

Utrikesdepartementet/EP, ESEK och FMR
Försvarsdepartementet/RS och MIL
Ambassaden OttawaKopian stämmer med
originalet

Bilaga 5 Bemyndigande för förvaltningsmyndighet att ingå internationellt avtal

Kopia

Regeringsbeslut

Fö2005/0000/SI
(delvis)

2005-00-00

Försvarsdepartementet

Försvarsmakten
107 85 STOCKHOLM**Bemyndigande att ingå avtal med Kanada**

1 bilaga

Ärendet

Försvarsmakten anmälde genom skrivelse den 1 februari 2005 till Regeringskansliet sin avsikt att delta i den multinationella konceptutvecklings- och experimentövningen Multinational Experiment 4 (MNE 4). I samband med förberedelserna för huvudexperimentet i MNE 4 anmälde den kanadensiska försvarsmakten att man såg behov av att ingå ett informationsutbytesavtal inför genomförandet av detsamma.

Försvarsmakten hemställde därför i skrivelse den 7 september 2005 om regeringens bemyndigande att förhandla och ingå avtal med Kanada i ärendet. Regeringen bemyndigade Försvarsmakten den 13 oktober 2005 att förhandla med Kanada om avtal avseende informationsutbyte, och uppdrog samtidigt åt myndigheten att redovisa förhandlingsresultatet. Försvarsmakten har i skrivelse den 26 november 2005 redovisat förhandlingsresultatet och samtidigt hemställt om att få ingå avtalet, vars lydelse framgår av *bilagan*. Avtalet kan användas av parterna även i eventuella framtida MNE-övningar.

Regeringens beslut

Regeringen bemyndigar Försvarsmakten att med behörig myndighet i Kanada ingå avtal avseende informationsutbyte i samband med den internationella övningsserien Multinational Experiment, under förutsättning att avtalet i huvudsak stämmer överens med bilagan.

På regeringens vägnar

Leni Björklund

Jörgen Cederberg

2

Kopia till

Kopian
överensstämmer med
originalet

Utrikesdepartementet/EP, ESEK och FMR
Försvarsdepartementet/RS och MIL
Ambassaden Ottawa

/Anm. Bilagan finns
inte med här./

Bilaga 6 Bemyndigande för förvaltningsmyndighet att ingå internationellt (ram)avtal

Kopia

Regeringsbeslut

2005/0000/GU

2005-00-00

Utrikesdepartementet

Styrelsen för internationellt
utvecklingssamarbete (Sida)
105 25 Stockholm

Bemyndigande för Sida att ingå ramavtal med Världsbanken

1 bilaga

Ärendet

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) har hemställt om bemyndigande att ingå ramavtal med Världsbanken, avtalsparterna International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) och International Development Association (IDA). Ramavtalet avser finansiering av Sida för av Världsbanken initierade projekt och program och inkluderar samfinansiering via s.k. samfinansieringsfonder (trust funds). Ramavtalets lydelse framgår av *bilagan*.

Regeringens beslut

Regeringen bemyndigar Sida att ingå ramavtal med International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) och International Development Association (IDA) under förutsättning att det i huvudsak stämmer överens med bilagan.

På regeringens vägnar

Carin Jämtin

Caroline Leijonhufvud

Kopia till

Kopian överensstämmer med originalet

Utrikesdepartementet/FMR och RS
Finansdepartementet/IA och BA
Ambassaden Washington

/Anm. Bilagan finns inte med
här./

***Bilaga 7 Mall för förteckning över förvaltningsmyndigheters avtal enligt
förordningen (1990:1070) om publicering av Sveriges internationella
överenskommelser, m.m.***

MYNDIGHET

Datum	Titel	Parter	Giltighetstid	Bemyndigande
20xx-xx-xx	Avtal om		20xx-xx-xx - 20xx-xx-xx	Förordningen (20xx:xxx) med instruktion för...
20xx-xx-xx	Avtal om		20xx-xx-xx - 20xx-xx-xx	Regeringsbeslut 20xx-xx-xx

Bilaga 8 Regeringsbeslut att underteckna bilateralt avtal

Utdrag

Protokoll 1 Fö2006/0000/MIL
vid regeringssammanträde
2006-00-00

Försvarsdepartementet

Undertecknande av avtal med Bulgarien om samarbete på försvarsområdet
1 bilaga

Ärendet

Efter förhandlingar mellan ombud för de svenska och bulgariska regeringarna har parterna enats om ett avtal om samarbete på försvarsområdet. Avtalet har den lydelse som framgår av *bilagan*.

Avtalet träder i kraft vid undertecknandet.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att avtalet skall undertecknas, under förutsättning att det i huvudsak stämmer överens med *bilagan*.

Uppgifterna i denna handling får lämnas ut när avtalet har undertecknats.

Utdraget stämmer med originalet

Utdrag till

Utrikesdepartementet/EU, FMR och ESEK
Försvarsdepartementet/RS, MIL och Arkiv
Inspektionen för strategiska produkter
Ambassaden Sofia
Försvarsmakten
Försvarets materielverk

/Anm. Bilagan finns inte med här./

Bilaga 9 Regeringsbeslut att underteckna internationell överenskommelse med förbehåll för ratifikation

Utdrag

Protokoll 1:11 UD2004/00000/FMR
vid regeringssammanträde
2004-00-00

Utrikesdepartementet

Undertecknande av protokoll nr 14 till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna
1 bilaga

Ärendet

Inom Europarådet har utarbetats ett protokoll nr 14 till den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, avseende vissa förändringar i konventionens övervakningssystem. Protokollet antogs den 13 maj 2004 av Europarådets ministerkommitté, som samtidigt beslöt att det omedelbart skulle öppnas för undertecknande. Protokollet har den lydelse som framgår av *bilagan*.

Enligt artikel 18 i protokollet kan stat underteckna detta med eller utan förbehåll för ratifikation.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att protokollet skall undertecknas med förbehåll för ratifikation.

Utdraget stämmer med originalet

Utdrag till

Justitiedepartementet/L6
Utrikesdepartementet/EP, FMR, PIK och RCH
Representationen Strasbourg

/Anm. Bilagan finns inte med här./

Bilaga 10 Fullmakter på svenska, engelska respektive franska att underteckna avtal

Jag,, (tjänsteförättande) utrikesminister, bemyndigar härmed, Sveriges utomordentlige och befullmäktigade ambassadör i, att (med förbehåll för ratifikation) underteckna avtalet

Till bekräftelse härav har jag undertecknat denna fullmakt.

Stockholm den

Underskrift

I,, (Acting) Minister for Foreign Affairs, hereby authorize H.E. Mr(s)....., Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of His Majesty the King of Sweden at, to sign, (subject to ratification), an Agreement

IN WITNESS WHEREOF I have signed these Presents and affixed hereto my Seal.

DONE at Stockholm on

Underskrift

Je,, Ministre des Affaires Étrangères (par intérim), autorise par les présentes, Son Excellence M(me)....., Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire de S.M. le Roi de Suède à, à signer, (sous réserve de ratification), un Accord

EN FOI DE QUOI, les présentes lui ont été délivrées pour valoir ce que de droit.

FAIT à Stockholm, le

Underskrift

Bilaga 11 Bemyndigande för chefen för Utrikesdepartementet att verkställa regeringsbeslut om internationella överenskommelser

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-01-09

Bemyndigande för chefen för Utrikesdepartementet att verkställa regeringsbeslut om internationella överenskommelser

Genom beslut den 15 oktober 1971 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för Utrikesdepartementet att själv underteckna eller att förordna annan att underteckna de internationella överenskommelser, om vilkas undertecknande Kungl. Maj:t beslutat.

Regeringen beslutar att dels upphäva Kungl. Maj:ts beslut den 15 oktober 1971, dels bemyndiga chefen för Utrikesdepartementet att vidtaga eller förordna annan att vidtaga åtgärd som krävs för verkställande av beslut av regeringen, enligt vilket

1. internationell överenskommelse skall undertecknas eller skriftväxling innefattande sådan överenskommelse skall verkställas,
2. internationell överenskommelse skall ratificeras eller godkännas eller meddelande skall lämnas, varigenom sådan överenskommelse ingås, tillträds eller sätts i kraft,
3. ändring av en internationell överenskommelse skall godkännas eller
4. internationell överenskommelse skall sägas upp.

Utdrag till

Statsrådsberedningen
departementen

Utdraget stämmer med
originalet

Bilaga 12 Regeringsbeslut att ratificera multilateralt avtal

Justitiedepartementet

Utdrag

Protokoll

Ju2005/0000/L6

(delvis)

vid regeringssammanträde
2005-00-00**Ratifikation av ändringsprotokoll nr 14 till Europakonventionen**

Ärendet

Inom Europarådet har utarbetats ett ändringsprotokoll (nr 14) till den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna (Europakonventionen). Protokollet innebär en effektivisering av förfarandet hos den europeiska domstolen för mänskliga rättigheter (Europadomstolen).

Protokollet antogs den 13 maj 2004 av Europarådets ministerkommitté och öppnades för undertecknande samma dag. Det undertecknades av Sverige den 3 september 2004 med förbehåll för ratifikation. Protokollet träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en tid av tre månader räknat från den dag då alla konventionsparter har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av protokollet. Ratifikationsinstrumentet skall överlämnas till Europarådets generalsekreterare.

I proposition den 26 maj 2005 föreslog regeringen riksdagen att godkänna protokollet (prop. 2004/05:167). Riksdagen har den 9 november 2005 godkänt protokollet (bet. 2005/06:KU6, rskr. 2005/06:16).

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ratificera protokollet.

Utdrag till

Utdraget stämmer
med originaletUtrikesdepartementet/RCH, EP och FMR
Representationen Strasbourg

Bilaga 13 Regeringsbeslut att ratificera bilateralt avtal

Utdrag

Protokoll 9 Ju 2001/0000/L5

vid regeringssammanträde

2001-00-00

Justitiedepartementet

Ratifikation av avtalet den 15 februari 2000 om inbördes rättshjälp i brottmål mellan Sveriges regering och Kanadas regering**Ärendet**

Sverige och Kanada har den 15 februari 2000 undertecknat ett bilateralt avtal om inbördes rättshjälp i brottmål. Någon tidigare överenskommelse mellan Sverige och Kanada om inbördes rättshjälp i brottmål finns inte.

I proposition den 9 mars 2000 (prop. 1999/2000:61) föreslog regeringen att riksdagen godkänner avtalet. Riksdagen godkände den 18 maj 2000 avtalet (bet. 1999/2000:JuU 19, rskr. 1999/2000:216).

Enligt artikel 22 skall avtalet ratificeras och därefter träda i kraft den dag då ratifikationsinstrumenten utväxlas.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att avtalet skall ratificeras.

Denna handling får offentliggöras när avtalet har ratificerats.

Utdraget stämmer med originalet

Utdrag till

Utrikesdepartementet/AME och FMR
Justitiedepartementet/L5 och BIRS
Ambassaden Ottawa

**Bilaga 14 Regeringsbeslut om anslutning till en multilateral överenskom-
melse**

Utdrag

Protokoll I:13 UD2004/00000/GS
vid regeringssammanträde
2004-00-00

Utrikesdepartementet

Anslutning till det femte protokollet till konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar (CCW)

1 bilaga**Ärendet**

Konventionen om förbud mot eller inskränkningar i användningen av vissa konventionella vapen som kan anses vara ytterst skadebringande eller ha urskillningslösa verkningar (CCW) syftar till att reglera användningen av vapen eller förbjuda vapen i syfte att minska civilbefolkningens lidande och begränsa antalet offer i konflikter. CCW är en s.k. ramkonvention, som innehåller generella regleringar. Specifika vapentyper regleras eller förbjuds i tillhörande protokoll. Fyra protokoll finns sedan tidigare, bl.a. ett som reglerar minor, försåt och andra anordningar. CCW:s partsmöte antog den 28 november 2003 ett femte protokoll, som reglerar s.k. explosiva lämningar efter krig. Protokollet har den lydelse som framgår av *bilagan*.

Protokollet träder i kraft sex månader efter det att 20 stater har anslutit sig därtill.

I propositionen (prop. 2003/04:72) föreslog regeringen riksdagen att godkänna det femte protokollet. Riksdagen godkände den 31 mars 2004 det femte protokollet (bet. 2003/04:UU16, rskr. 2003/04:177).

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att Sverige skall ansluta sig till protokollet.

Utdrag till

Utrikesdepartementet/GS, FMR och RS
Försvarsdepartementet/MIL
Representationen New York
Representationen GenèveUtdraget överensstämmer
med originalet/Anm. Bilagan finns ej
med här./

Bilaga 15 Ratifikationsinstrument: bilateralt avtal

WHEREAS a Treaty between the Government of Sweden and the Government of Canada on Mutual Assistance in Criminal Matters was signed at Stockholm on 15 February 2000 by Ms. Anna Lindh, Swedish Minister for Foreign Affairs, and H.E. Philippe Kirsch, Ambassador of Canada to Sweden, which treaty is word for word as follows:

.....

WHEREAS the above-mentioned Treaty has been considered by the Government of Sweden and approved by the Parliament,

I HEREBY DECLARE, on behalf of the Government, that Sweden ratifies the said Treaty and undertakes faithfully to perform and carry out all stipulations therein contained.

IN WITNESS WHEREOF I have signed this Instrument of Ratification and affixed hereto my Seal.

DONE at Stockholm on 4 October 2001

Anna Lindh
Minister for Foreign Affairs

**Bilaga 16 Protokoll vid utväxling av ratifikationshandlingarna i samband
med ratificering av ett bilateralt avtal**

UTVÄXLINGSPROTOKOLL

*Undertecknade har denna dag sammanträtt i syfte att utväxla
ratifikationshandlingarna till det den (dag, månad, år) undertecknade avtalet
mellan Konungariket Sverige och Republiken X-land om*

.....

*Sedan ratifikationshandlingarna företetts och befunnits vara i god och behörig
form, har utväxling av desamma ägt rum.*

*Till bekräftelse härav har undertecknade upprättat detta protokoll, vilket de har
underskrivit i två exemplar.*

Som skedde i Stockholm den (dag, månad, år)

P R O T O C O L

of Exchange of Instruments of Ratification

*The Undersigned having met together for the purpose of exchanging the
Instruments of Ratification of a Convention for
.....,
signed at London on (day, month, year) by representatives of the Kingdom of Sweden
and the United Kingdom of Great Britain and
Northern Ireland;*

*and the respective Instruments of Ratification of the said Convention having been
found in good and due form, the exchange took place this day.*

IN WITNESS WHEREOF the Undersigned have signed the present Protocol.

DONE in duplicate at Stockholm this..... day of2XXX

Bilaga 17 *Notifikation på engelska och franska om att konstitutionella åtgärder vidtagits ("Notification of Acceptance")*

**Ministry for Foreign Affairs
Sweden**

The Ministry for Foreign Affairs presents its compliments to the Embassy of and with reference to article of the Agreement between the Kingdom of Sweden and on, signed at on date/month/year, has the honour to inform the Embassy that the Swedish constitutional requirements for the entry into force of this Agreement have now been complied with.

The Ministry for Foreign Affairs avails itself of this opportunity to renew to the Embassy of ... the assurances of its highest consideration.

Stockholm, date/month/year

Embassy of
STOCKHOLM

**Ministère des Affaires Étrangères
de Suède**

Le Ministère des Affaires Étrangères présente ses compliments à l'Ambassade de et, se référant à l'article n° de la Convention entre la Suède et relative à signée à, le date/mois/année, a l'honneur de porter à Sa Connaissance que les conditions requises par la constitution suédoise pour l'entrée en vigueur de ladite convention ont maintenant reçu satisfaction.

Le Ministère des Affaires Étrangères saisit cette occasion pour renouveler à l'Ambassade de les assurances de sa haute considération.

Stockholm, le date/mois/année

Ambassade de
STOCKHOLM

Adresse postale
SE-103 39 Stockholm
SUÈDE

Téléphone
+46 8 405 10 00

E-mail
registrator@foreign.ministry.se

Adresse
Drottninggatan 2

Télécopie
+46 8 723 11 76

Bilaga 18 Ratifikationsinstrument (med deklaration): multilateralt avtal

WHEREAS the Optional Protocol to the Convention of the Rights of the Child on the Involvement of Children in Armed Conflict, was adopted on 25 May 2000 and signed by Sweden on 8 June 2000, and

WHEREAS the above-mentioned Protocol has been considered by the Government of Sweden and approved by the Parliament,

I HEREBY DECLARE, on behalf of the Government of Sweden, that Sweden ratifies the said Protocol and undertakes faithfully to perform and carry out all stipulations therein contained.

I FURTHER DECLARE, in accordance with Article 3 paragraph 2 of the Optional Protocol, that the minimum age required for voluntary recruitment into the Swedish National Armed Forces is eighteen (18)years.

IN WITNESS WHEREOF I have signed this Instrument of Ratification and affixed hereto my Seal.

DONE at Stockholm on (date, month, year)

N. N.

Minister for Foreign Affairs

Bilaga 19 Hänvisning av ärendet till riksdagen i proposition om godkännande av internationell överenskommelse

Exempel 1

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner konventionen den
om.....

Exempel 2

Om överenskommelsen skall godkännas med visst förbehåll skall detta anges:

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner konventionen den
om.....med det angivna
förbehållet.

Exempel 3

Om särskild förklaring som inte har karaktär av förbehåll skall avges i samband med ratifikationen och riksdagen skall ta ställning till förklaringen skall detta anges:

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner konventionen den om
2. godkänner att Sverige vid ratifikationen av konventionen avger förklaring enligt artikel i konventionen.

Bilaga 20 Regeringsbeslut att underteckna och ratificera multilateralt avtal

Utdrag

Protokoll 1:4 UD2006/00000/FMR
vid regeringssammanträde
2006-00-00

Utrikesdepartementet

Undertecknande och ratifikation av ett fakultativt protokoll till 1994 års konvention om skydd av personal i FN-insatser och därtill anknuten personal
1 bilaga

Ärendet

Konventionen om skydd av personal i FN-insatser och därtill anknuten personal ratificerades av Sverige den 25 juni 1996. Konventionen innehåller främst straffrättsliga regler om brott begångna mot FN-personal i vissa situationer.

Ett fakultativt protokoll om utvidgning av tillämpningsområdet av konventionen antogs av FN:s generalförsamling den 8 december 2005 (se *bilaga*). Protokollet gör konventionens regler tillämpliga i fler situationer, såsom i operationer som syftar till att ge humanitärt, politiskt eller biståndsrelaterat stöd i situationer av fredsbyggande samt vid akut humanitära insatser.

Enligt protokollets artikel VI träder det i kraft 30 dagar efter att 22 instrument om ratifikation, godkännande, godtagande eller anslutning har deponerats hos FN:s generalsekreterare. Protokollet är öppet för undertecknande t.o.m. den 16 januari 2007, och är föremål för ratifikation, godtagande eller godkännande av signatärstaterna.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att det fakultativa protokollet skall undertecknas och ratificeras.

Utdrag till

Utdraget stämmer med originalet

Utrikesdepartementet/GS, FMR
Justitiedepartementet/L5 och BIRS
Försvarsdepartementet/RS
Representationen New York

/Bilagan finns inte med här./

Bilaga 21 Regeringsbeslut att ingå bilateralt avtal

Utrikesdepartementet

Utdrag

Protokoll, serie B

UD2005/0000/IH

IV:1

vid regeringssammanträde

2005-00-00

Ingående av avtal mellan Sverige och Uganda om främjande och ömsesidigt skydd av investeringar

1 bilaga

Ärendet

Efter förhandlingar mellan ombud för Sveriges och Ugandas regeringar har enighet nåtts om ett avtal om främjande och ömsesidigt skydd av investeringar. Avtalet har den lydelse som framgår av *bilagan*.

Enligt artikel 11 i avtalet skall detta träda i kraft den första dagen i den andra månaden som följer efter det att parterna underrättat varandra om att deras konstitutionella krav för ikraftträdande har uppfyllts.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att avtalet skall ingås, under förutsättning att det i huvudsak stämmer överens med bilagan.

Uppgifterna i denna handling får offentliggöras när avtalet har undertecknats.

Utdraget stämmer med originalet

Utdrag till

Utrikesdepartementet/AF, FMR, ERS

Finansdepartementet/IA

Ambassaden Kampala

/Anm. Bilagan finns inte med här./

Bilaga 22 Skriftväxling genom utväxling av ministeriella noter**a) Note från Sveriges ambassadör till Novadiens utrikesminister:**

Southtown/date/month/year

Your Excellency,

I have the honour to inform you that, with a view to promotingbetween Sweden and Novadia, and for the purpose of facilitatingbetween Sweden and Novadia, the Swedish Government is prepared to conclude an Agreement on the following terms.

.....
I further have the honour to propose that if the foregoing is acceptable to the Government of Novadia, this Note and Your Excellency's reply thereto shall constitute an Agreement between our two Governments which shall enter into force on the date of the receipt of Your Excellency's reply, and shall remain in force until ninety days after the date of receipt of a written notification from either Government to the other of its decision to terminate it.

I avail myself of this opportunity to renew to you, Your Excellency, the assurances of my highest consideration.

Xerxes Svensson
Ambassador of Sweden

His Excellency
Mr. Poli Tician
Minister for Foreign Affairs
SOUTHTOWN

b) Svarsnote från Novadiens utrikesminister

Southtown/date/month/year

Your Excellency,

I have the honour to acknowledge the receipt of your Note of /date/month/year which reads as follows:

I have the honour to inform you that the foregoing is acceptable to the Government of Novadia and that your Note, together with the present reply, therefore shall constitute an Agreement between the two Governments, which shall enter into force on the date of your receipt of this reply, and shall remain in force until ninety days after the date of the receipt of a written notification from either Government to the other of its decision to terminate it.

I avail myself of this opportunity to renew to you, Your Excellency, the assurances of my highest consideration.

Poli Tician
Minister for Foreign Affairs

His Excellency
Mr. Xerxes Svensson
Ambassador of Sweden
SOUTHTOWN

Bilaga 23 Regeringsbeslut att ingå avtal genom skriftväxling

Utdrag

Protokoll

II:8

vid regeringssammanträde

2006-00-00

N2006/0000/xxxx

Näringsdepartementet

**Ingående av överenskommelse mellan Sverige och Thailand om
radioamatörverksamhet**

1 bilaga

Ärendet

Efter förhandlingar mellan Sverige och Thailand har parterna enats om att ingå en överenskommelse om ömsesidig amatörradioverksamhet. Överenskommelsen har den lydelse som framgår av *bilagan*.

Överenskommelsen skall ingås genom skriftväxling och träda i kraft 45 dagar efter mottagandet av den thailändska svarsnoten.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att överenskommelsen skall ingås genom skriftväxling under förutsättning att den i huvudsak stämmer överens med *bilagan*.

Utdraget stämmer med originalet

Utdrag till

Utrikesdepartementet/ASO
Utrikesdepartementet/FMR
Post- och telestyrelsen
Ambassaden Bangkok

/Anm. Bilagan finns inte med här./

Bilaga 24 Regeringsbeslut om ratificering och om reservation

Utdrag

Protokoll 2 Fö96/0000/SI

vid regeringssammanträde

1996-00-00

Försvarsdepartementet

Ratifikation av avtal mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i partnerskap för fred om status för deras styrkor samt av tilläggsprotokoll till avtalet

Ärendet

Sverige anslöt sig i maj 1994 till en inbjudan från försvarsalliansen Nato om fredssamarbete inom ramen för initiativet Partnerskap för fred (PFF). Inom PFF-samarbetet har avtal utarbetats som reglerar de rättsliga frågorna om status för personal m.m. mellan de deltagande staterna.

Sverige undertecknade den 4 april 1996 ett avtal mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i PFF om status för deras styrkor samt ett tilläggsprotokoll till avtalet. Samtidigt anmälde Sverige en reservation när det gäller möjligheten för utländsk stat att utöva domsrätt på svenskt territorium. Reservationen påtecknades avtalet.

Riksdagen godkände den 8 maj 1996 avtalet och tilläggsprotokollet med ovan nämnda reservation (prop. 1995/96:37, bet. 1995/96:FöU4, rskr.1995/96:237).

Av artikel V i avtalet och artikel II i tilläggsprotokollet framgår att avtalet och tilläggsprotokollet skall ratificeras.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ratificera avtalet och tilläggsprotokollet med reservation avseende möjligheten för utländsk stat att utöva domsrätt på svenskt territorium i enlighet med vad som påtecknats avtalet.

Utdrag till

Justitiedepartementet
Utrikesdepartementet/FMR
Ambassaden Bryssel
Försvarsmakten/HKV

Utdraget stämmer med
originalet

Bilaga 25 Regeringsbeslut att ratificera multilateral överenskommelse och avge förklaring

Utdrag

Protokoll 32 S2002/0000/ST
vid regeringssammanträde
2002-00-00

Socialdepartementet

Ratifikation av fakultativt protokoll till FN:s konvention om barnets rättigheter vid indragning av barn i väpnade konflikter

Ärendet

Den 25 maj 2000 antog Förenta Nationernas generalförsamling det fakultativa protokollet till konventionen om barnets rättigheter vid barns indragning i väpnade konflikter. Sverige undertecknade protokollet den 8 juni 2000. Protokollet trädde i kraft den 12 februari 2002, tre månader efter det att den tionde ratifikationen erhöles.

I proposition den 25 april 2002 föreslog regeringen riksdagen att godkänna protokollet (prop. 2001/02:178). Riksdagen godkände den 20 november 2002 protokollet (2002/03:SoU2, rskr. 2002/03:18).

En fördragsslutande stat skall enligt artikel 3 punkt 2 deponera en bindande förklaring där det anges vid vilken minimiålder den kommer att tillåta frivillig rekrytering till sina nationella väpnade styrkor och en beskrivning av de säkerhetsåtgärder den har vidtagit för att säkerställa att sådan rekrytering inte sker med våld.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att protokollet skall ratificeras.

Regeringen beslutar vidare att enligt artikel 3 punkt 2 i protokollet avge en förklaring till depositarien att Sverige tillämpar en 18-årsgräns vid frivillig rekrytering till de nationella väpnade styrkorna.

Utdrag till

Utdraget stämmer
med originalet

Justitiedepartementet/L5
Utrikesdepartementet/GC, GS, FMR och RS
Försvarsdepartementet/RS
Representationen New York

Bilaga 26 Regeringsbeslut om att säga upp ett bilateralt avtal

Utdrag

Protokoll

Fi2006/0000/

vid regeringssammanträde

2006-00-00

Finansdepartementet

Uppsägning av skatteavtal mellan Sverige och Peru

Ärendet

Sverige och Peru undertecknade den 17 september 1966 ett avtal för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter på inkomst och förmögenhet. Enligt artikel XXII i avtalet kan en avtalsslutande stat senast den 30 juni under ett kalenderår skriftligen säga upp avtalet hos den andra avtalsslutande staten.

Med skrivelse den 2 juni 2006, (rskr. 2005/06:353), har riksdagens talman överlämnat skatteutskottets betänkande Uppsägning av skatteavtalet mellan Sverige och Peru (bet. 2005/06:SkU37) och anmält att riksdagen samma dag bifallit utskottets förslag att godkänna en uppsägning av skatteavtalet. Regeringens förslag återfinns i propositionen Beskattningen av visst hushållsavfall som förbränns m.m. (prop. 2005/06:125).

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att säga upp skatteavtalet.

Utdraget stämmer med originalet

Utdrag till

Utrikesdepartementet/FMR
Ambassaden Santiago de Chile

Bilaga 27 Regeringsbeslut att ratificera ändring av multilateralt avtal

Utdrag

Protokoll

vid regeringssammanträde

2001-00-00

S001/0000/XX

Socialdepartementet

Ändring av artikel 74 i Världshälsoorganisationens (WHO) stadga

Ärendet

Världshälsoorganisationen (WHO) har i skrivelse den 27 april 1998 informerat om en av Världshälsoförsamlingen år 1978 antagen ändring bland annat av artikel 74 i organisationens stadga. Ändringen innebär att arabiska blir ett av de officiella stadgespråken.

Ändringen skall för att träda i kraft godkännas av två tredjedelar av organisationens medlemmar.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ratificera den antagna ändringen av artikel 74 i Världshälsoorganisationens stadga.

Utdraget stämmer med originalet

Utdrag till

Utrikesdepartementet/FMR

Utrikesdepartementet/MU

Representationen Genève

Bilaga 28 Regeringsbeslut att underteckna blandat EG-avtal

Utdrag

Protokoll

UD2006/0000

vid regeringssammanträde

2006-00-00

Utrikesdepartementet

Undertecknande av ett partnerskapsavtal mellan Europeiska gemenskaperna och dess medlemsstater å ena sidan och X-land å den andra

1 bilaga

Ärendet

Efter förhandlingar mellan Europeiska gemenskaperna och X-land har parterna enats om att ingå ett avtal om att upprätta ett partnerskap mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater å ena sidan och X-land å den andra. Avtalet har den lydelse som framgår av *bilagan*.

Enligt artikel 00 i avtalet skall det godkännas av parterna i enlighet med deras egna förfaranden och träda i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna har underrättat varandra om att de förfaranden som krävs för att avtalet skall godkännas är avslutade.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att avtalet skall undertecknas under förutsättning att det i huvudsak stämmer överens med *bilagan*.

Utdraget stämmer med originalet

Utdrag till

Utrikesdepartementet/FMR och RS

Socialdepartementet

Näringsdepartementet

Tullverket

Kommerskollegium

/Anm. Bilagan finns inte med här./

EU-representationen Bryssel

Ambassaden X-land

Bilaga 29 Regeringsbeslut om ingående av avtal mellan EU och tredje land

Utdrag

Protokoll 1:8 UD206/00000/AME
vid regeringssammanträde
2006-00-00

Utrikesdepartementet

Ingående av avtal mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om lufttrafikföretags behandling av passageraruppgifter och överföring av dessa till Förenta staternas Department of Homeland Security

1 bilaga**Ärendet**

Ordförandeskapet i Europeiska unionen, biträtt av kommissionen, har i enlighet med artiklarna 24 och 38 i Fördraget om Europeiska unionen förhandlat fram ett avtal mellan EU och Amerikas förenta stater om lufttrafikföretags överförande och behandling av flygpassageraruppgifter. Avtalet har den lydelse som framgår av *bilagan*.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att Sverige i rådet skall rösta för ett ingående av avtalet, under förutsättning att det i huvudsak stämmer överens med bilagan.

Utdraget stämmer med originalet

Utdrag till

Statsrådsberedningen/EU
Justitiedepartementet/L6 och EU
Utrikesdepartementet/AME, FMR och ERS
EU-representationen Bryssel
Ambassaden Washington

/Anm. Bilagan finns
inte med här./

Bilaga 30 Regeringsbeslut att underteckna blandat EG-avtal och underrättelse om att rättsliga krav uppfyllts

Utdrag

Protokoll

UD/2007/0000

vid regeringssammanträde

2007-00-00

Utrikesdepartementet

Undertecknande och underrättelse om godkännande av avtal om ekonomiskt samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Y-land å den andra.

1 bilaga

Ärendet

Efter förhandlingar mellan Europeiska gemenskapen och Y-land har parterna enats om att ett avtal om ekonomiskt samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Y-land å den andra skall ingås. Avtalet och slutakten har den lydelse som framgår av *bilagan*.

Enligt artikel 00 i avtalet skall det godkännas av parterna i enlighet med deras egna förfaranden och träda i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna har underrättat varandra om att de förfaranden som krävs för att avtalet skall godkännas är avslutade.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att avtalet och slutakten skall undertecknas under förutsättning att texterna i huvudsak stämmer överens med bilagan samt att en underrättelse, efter undertecknandet, skall lämnas till generalsekreteraren i Europeiska unionens råd om att alla svenska rättsliga krav som är nödvändiga för ikraftträdande har uppfyllts.

Utdraget stämmer med originalet

Utdrag till

Justitiedepartementet

Utrikesdepartementet/FMR

Finansdepartementet

Näringsdepartementet

Kommerskollegium

EU-representationen Bryssel

Ambassaden Y-land

/Anm. Bilagan finns inte med här./

Bilaga 31 Regeringsbeslut om godkännande av blandat EG-avtal och om underrättelse härom

Utdrag

Protokoll

2007/0000

vid regeringssammanträde

2007-00-00

Underrättelse om godkännande av partnerskapsavtal mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater å ena sidan och X-land å den andra

Ärendet

Regeringen beslutade den/datum/månad/år (UD2006/0000) att avtalet om att upprätta ett partnerskap mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater å ena sidan och X-land å den andra skulle undertecknas. Avtalet undertecknades den/datum/månad/år.

I proposition 2006/07:00 föreslog regeringen riksdagen att godkänna partnerskapsavtalet. Utskottet har tillstyrkt förslaget (bet. 2006/07:UU00). Riksdagen godkände regeringens förslag den/datum/månad/år (rskr. 2006/07:000).

Enligt artikel 00 i avtalet skall det godkännas av parterna i enlighet med deras egna förfaranden och träda i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna har underrättat varandra om att de förfaranden som krävs för att avtalet skall godkännas är avslutade.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att godkänna partnerskapsavtalet och att en underrättelse skall lämnas till generalsekreteraren i Europeiska unionens råd om att alla svenska rättsliga krav som är nödvändiga för ikraftträdande har uppfyllts.

Utdrag till

Utdraget stämmer med originalet

Utrikesdepartementet/FMR
Socialdepartementet
Näringsdepartementet
Tullverket
Kommerskollegium
EU-representationen Bryssel
Ambassaden X-land

Bilaga 32 Regeringsbeslut att i rådet rösta för antagande av beslut att underteckna avtal mellan EU och tredje land och att avge en förklaring enligt artikel 24 EU

Utdrag

Protokoll 13 Ju2003/0000/BIRS
vid regeringssammanträde
2003-00-00

Justitiedepartementet

Antagande av rådets beslut om undertecknande av avtal mellan Europeiska unionen och Island och Norge om tillämpning av vissa bestämmelser om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål

2 bilagor

Ärendet

Ordförandeskapet i Europeiska unionen, biträtt av kommissionen, har i enlighet med artiklarna 24 och 38 i Fördraget om Europeiska unionen (FEU) förhandlat fram texten till ett avtal mellan EU och Island och Norge om tillämpning av vissa bestämmelser i EU:s konvention om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål från år 2000 samt tilläggsprotokollet från år 2001 till den konventionen. Avtalet har den lydelse som framgår av *bilaga 1*. Regeringen har under förhandlingarna framfört att Sverige har för avsikt att, i enlighet med artikel 24 i FEU, avge en förklaring som innebär att Sverige måste uppfylla vissa konstitutionella krav. Avtalet är inte bindande för en medlemsstat som avger en sådan förklaring, förrän de konstitutionella kraven har uppfyllts.

Inom rådet har det utarbetats ett utkast till rådets beslut om undertecknande av avtalet som framgår av *bilaga 2*. Rådets beslut innebär att ordförandeskapet bemyndigas att utse den eller de personer som skall ha befogenhet att underteckna avtalet på Europeiska unionens vägnar, med förbehåll för att det senare ingås. I samband med att rådets beslut om undertecknande antas kan de medlemsstater som så önskar avge en konstitutionell förklaring enligt artikel 24 i FEU.

Regerings beslut

Regeringen beslutar att Sverige i rådet skall rösta för ett antagande av rådets beslut om undertecknande av avtalet, med förbehåll för att det senare ingås och under förutsättning att den slutliga texten i avtalet och rådets beslut i huvudsak stämmer överens med bifogat avtal och rådsbeslut. I samband med antagandet av rådsbeslutet skall Sverige avge en konstitutionell förklaring i enlighet med artikel 24 i FEU.

Utdrag till

Utdraget stämmer med originalet

Statsrådsberedningen
Justitiedepartementet/PO, L5, DOM, Å, L6 och GRANSK
Utrikesdepartementet/EU och FMR
Finansdepartementet/BA
EU-representationen Bryssel
Ambassaden Oslo
Ambassaden Reykjavik

/Anm. Bilagorna finns inte med
här./

Bilaga 33 Regeringsbeslut att i rådet rösta för antagande av EU-beslut: gemensam ståndpunkt

Utdrag

Protokoll 1:6 UD2006/0000/EC
vid regeringssammanträde
2006-00-00

Utrikesdepartementet

Godkännande av gemensam ståndpunkt enligt artikel 15 i EU-fördraget om förlängning av gemensam ståndpunkt 2004/293/GUSP rörande restriktiva åtgärder i syfte att stödja en effektiv implementering av mandatet för Internationella tribunalen för f.d. Jugoslavien (ICTY)

1 bilaga**Ärendet**

Den 16 april 2003 beslutade Europeiska unionens råd att införa riktade sanktioner i form av reserestriktioner mot personer som hjälper personer som åtalats inför Internationella tribunalen för f.d. Jugoslavien (ICTY) att undgå lagföring. Sanktionerna förnyades den 30 mars 2004 genom den gemensamma ståndpunkten 2004/293/GUSP och har därefter förlängts med ytterligare tolv månader, till den 16 mars 2006.

Syftet med sanktionerna är ännu inte uppnått. Europeiska unionens råd föreslås därför förlänga de riktade sanktionerna med tolv månader. Rådet förväntas fatta beslut om en ny gemensam ståndpunkt med denna innebörd den 27 februari 2006.

Lydelsen av den gemensamma ståndpunkten framgår av *bilagan*.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att i rådet rösta för ett antagande av den gemensamma ståndpunkten, under förutsättning att den i huvudsak stämmer överens med bilagan.

Utdrag till

Utdraget stämmer med originalet

Statsrådsberedningen /Anm. Bilagan finns inte med här./
Justitiedepartementet/PO och L5
Utrikesdepartementet/EC, FMR, GS, EMA, ERS och EUKORR
EU-representationen Bryssel

Bilaga 34 Regeringsbeslut att i rådet rösta för antagande av EU-beslut: gemensam åtgärd

Utdrag

Protokoll I:13 UD2005/00000/EP
vid regeringssammanträde
2005-00-00

Utrikesdepartementet

Godkännande av gemensam åtgärd enligt artikel 14 i Fördraget om Europeiska unionen om inrättandet av Europeiska säkerhets- och försvarsakademien (ESDC)

1 bilaga

Ärendet

Den 17 december 2004 godkände Europeiska unionens råd att ett arbete skulle påbörjas för att fastställa riktlinjer för en europeisk säkerhets- och försvarsakademi (ESDC). Som en följd av detta godkände Kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik (KUSP) den 31 maj 2005 riktlinjer för inrättandet av Europeiska säkerhets- och försvarsakademien (ESDC). Coreper godkände ett utkast till gemensam åtgärd den 21 juni 2005.

Akademien är tänkt att organiseras som ett nätverk mellan nationella institutioner och relevanta EU-institutioner som arbetar med säkerhets- och försvarspolitik. Syftet är att genom kurser, seminarier och övningar sprida kunskap och förståelse om civil och militär krishantering. Utbildningen vänder sig till civil och militär personal som kan komma att delta i en framtida krishanteringsinsats eller som är involverade i strategiska aspekter av europeisk säkerhets- och försvarspolitik. Akademiens sekretariat väntas vara i full funktion den 1 januari 2006. Akademien förväntas avlägga en rapport till rådet senast den 31 december 2007 med syfte att se över den gemensamma åtgärden.

Ministerrådet skall den 18 juli 2005 anta den gemensamma åtgärden om inrättandet av akademien. Den rättsliga grunden för åtgärden är artikel 14 i Fördraget om Europeiska unionen. Den gemensamma åtgärden skall träda i kraft samma dag som den antas. Lydelsen av förslaget till gemensam åtgärd framgår av *bilagan*.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att Sverige i rådet skall rösta för ett antagande av den gemensamma åtgärden, under förutsättning att den i huvudsak stämmer överens med *bilagan*.

Utdraget stämmer med originalet

Utdrag till

Justitiedepartementet/PO och EU

Utrikesdepartementet/UrP, EP, EU, FMR, GS, RS och ERS

Försvarsdepartementet/RS, SI och CIV

Finansdepartementet/BA 1 och BA EU

Rikspolisstyrelsen

Polishögskolan

EU-representationen Bryssel

Folke Bernadotteakademin

Försvarshögskolan

SWEDINT

/Anm. Bilagan finns inte med
här./

**Bilaga 35 Regeringsbeslut att i rådet rösta för antagande av EU-beslut:
rambeslut**

Utdrag

Protokoll

Ju/2004/0000/BIRS

vid regeringssammanträde

2004-00-00

Utrikesdepartementet

**Antagande av ett rambeslut enligt artikel 34.2 b i Fördraget om Europeiska
unionen om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på
bötesstraff**

3 bilagor

Ärendet

Inom ramen för EU:s samarbete i den tredje pelaren (polissamarbete
rättsligt samarbete) har det utarbetats ett förslag till rambeslut om
tillämpning på bötesstraff av principen om ömsesidigt erkännande. Den
svenska lydelsen av rambeslutet framgår av *bilagorna*.

EU:s ministerråd för rättsliga och inrikes frågor (RIF-rådet) nådde den 8
maj 2003 en politisk överenskommelse om innehållet i rambeslutet.
Europaparlamentet hade den 17 januari 2002 godkänt rådets förslag till
rambeslut. Riksdagen har den 17 juni 2004 godkänt rambeslutet (prop.
2003/04:92, bet. 2003/04:JuU28, rskr. 2003/04:279).

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att Sverige i rådet skall rösta för ett antagande av
rambeslutet under förutsättning att den slutliga texten till rambeslutet i
huvudsak stämmer överens med bilagorna.

Utdrag till

Utdraget stämmer med originalet

Statsrådsberedningen

Justitiedepartementet/PO, DOM, Å, L2, L5, L6 och GRANSK

Utrikesdepartementet/EU, FMR, RS och ERS

Finansdepartementet/BA och S5

EU-representationen Bryssel

/Anm. Bilagorna finns inte med här./